

Analýza využití účetních informací pro finanční řízení podniku XY

Júlia Rezbáriková

Bakalářská práce
2015

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav financí a účetnictví
akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Júlia Rezbáriková**
Osobní číslo: **M120144**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Účetnictví a daně**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Analýza využití účetních informací pro finanční řízení podniku XY**

Zásady pro vypracování:

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Provedte průzkum literárních pramenů a zpracujte teoretické a metodické poznatky týkající se účetních výkazů a jejich vypovídací schopnosti pro řízení podniku.

II. Praktická část

- Analyzujte proces zpracovávání účetních informací a jejich využití pro finanční řízení podniku XY.
- S využitím účetních výkazů provedte finanční analýzu firmy XY.
- Zhodnoťte přednosti a nedostatky stávajícího finančního řízení firmy a navrhněte možnosti zlepšení.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: **cca 40 stran**
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ a Karel ŠTEKER. Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady. 2., rozš. vyd. Praha: Grada, 2013, 236 s. ISBN 978-80-247-4456-8.

RŮČKOVÁ, Petra. Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi. 4., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2011, 143 s. ISBN 978-80-247-3916-8.

SEDLÁČEK, Jaroslav. Finanční analýza podniku. 2. aktualiz. vyd. Brno: Computer Press, 2011, 152 s. ISBN 978-80-251-3386-6.

WILD, John J. a Ken W. SHAW. Fundamental accounting principles. 21st ed. New York, NY: McGraw-Hill/Irwin, c2013, 1078 p. ISBN 00775252641-17.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Karel Šteker, Ph.D.**
Ústav financí a účetnictví
Datum zadání bakalářské práce: **16. února 2015**
Termín odevzdání bakalářské práce: **15. května 2015**

Ve Zlíně dne 16. února 2015

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

Ing. Eliška Pastuszková, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 14. 5. 2015

.....
Rusbáňková
.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá analýzou využití účetních informací pro finanční řízení podniku XY. Práce se skládá z dvou částí, a to z teoretické a praktické části. V teoretické části je popsána právní úprava účetnictví, účetní výkazy a ukazovatele, které se využívají při sestavování finanční analýzy. Dále jsem definovala controlling, jeho úlohy, zásady finančního plánování, dlouhodobé a krátkodobé finanční plánování, tvorbu finančního plánu a finanční kontrolu. V praktické části je popsán analyzovaný podnik XY, jeho konkurenční společnosti a odvětví, do kterého analyzovaný podnik spadá. Následně je popsáno využití účetních informací v rámci finančního úseku podniku a je provedena finanční analýza. Závěr bakalářské práce obsahuje zhodnocení výsledků a doporučení pro zlepšení finančního řízení.

Klíčová slova: účetnictví, účetní výkazy, účetní informace, finanční analýza, controlling

ABSTRACT

Bachelor thesis deals with the analysis of the use of accounting information for the financial management of the company XY. The work consists of two parts, the theoretical and practical parts. The theoretical part describes the rules of rules of accounting, financial statements and indicators that are used in the assembly of financial analysis. I also defined the controlling, his tasks, principles of financial planning, long-term and short-term financial planning, the creation of financial plan and financial control. The practical part describes the analysed company XY, rivals of company and the industry in which the analysed company falls. Consequently, the use of accounting information disclosed in the financial department of the company and financial analysis. Conclusion the work includes an evaluation of the results and recommendations for improving financial management.

Keywords: Accounting, Accounting Statements, Accounting Information, Financial Analysis, Controlling

Týmto by som sa chcela poďakovať vedúcemu mojej práce Ing. Karlovi Štekerovi, Ph. D. za odborné vedenie a vecné pripomienky, ktoré mi pomohli pri vypracovaní bakalárskej práce. Ďalej by som sa chcela poďakovať podniku XY za poskytnutie všetkých potrebných informácií a v neposlednom rade celej svojej rodine, ktorá mi poskytla podporu pri písaní mojej bakalárskej práce.

OBSAH

ÚVOD	9
CIELE A METÓDY SPRACOVANIA PRÁCE	10
I TEORETICKÁ ČASŤ	11
1 PRÁVNÁ ÚPRAVA ÚČTOVNÍCTVA	12
1.1 ZÁKON O ÚČTOVNÍCTVE	12
1.2 VYHLÁŠKY K ZÁKONU O ÚČTOVNÍCTVE	13
1.3 ČESKÉ ÚČTOVNÉ ŠTANDARDY	13
1.4 VNÚTORNÉ ÚČTOVNÉ SMERNICE	14
2 ÚČTOVNÉ VÝKAZY	16
2.1 SÚVAHA	16
2.2 VÝKAZ ZISKOV A STRÁT.....	18
2.3 PREHĽAD PEŇAŽNÝCH TOKOV	19
2.4 PREHĽAD ZMIEN VLASTNÉHO IMANIA.....	19
2.5 PRÍLOHA.....	20
2.6 UŽÍVATELIA ÚČTOVNÝCH VÝKAZOV	20
3 FINANČNÁ ANALÝZA	22
3.1 HORIZONTÁLNA ANALÝZA	22
3.2 VERTIKÁLNA ANALÝZA.....	22
3.3 ANALÝZA ROZDIELOVÝCH UKAZOVATEĽOV.....	23
3.3.1 Čistý pracovný kapitál.....	23
3.4 ANALÝZA POMEROVÝCH UKAZOVATEĽOV	23
3.4.1 Ukazovateľ rentability.....	23
3.4.2 Ukazovateľ zadlženosti	24
3.4.3 Ukazovateľ likvidity.....	25
3.4.4 Ukazovateľ aktivity.....	26
3.5 PYRAMÍDOVÝ ROZKLAD UKAZOVATEĽOV	27
4 CONTROLLING	28
4.1 CONTROLLING.....	28
4.2 MANAŽÉRSKE ÚČTOVNÍCTVO.....	29
4.3 VZŤAH CONTROLLINGU A MANAŽÉRSKEHO ÚČTOVNÍCTVA.....	29
4.4 PLÁNOVANIE	30
4.5 VÝZNAM FINANČNÉHO PLÁNOVANIA	30
4.6 ZÁSADY FINANČNÉHO PLÁNOVANIA.....	31
4.7 DLHODOBÉ FINANČNÉ PLÁNOVANIE.....	31
4.8 KRÁTKODOBÉ FINANČNÉ PLÁNOVANIE	32
4.9 POSTUP ZOSTAVENIA FINANČNÉHO PLÁNU	32
4.10 FINANČNÁ KONTROLA	32
II PRAKTICKÁ ČASŤ	34
5 PREDSTAVENIE PODNIKU	35

5.1	CHARAKTERISTIKA SPRACOVATELSKÉHO PRIEMYSLU.....	35
5.2	HISTÓRIA PODNIKU XY.....	35
5.3	PODNIK V SÚČASNOSTI.....	35
5.4	KONKURENTI PODNIKU.....	36
5.4.1	Konkurenčná spoločnosť A.....	36
5.4.2	Konkurenčná spoločnosť B.....	37
6	FINANČNÝ ÚSEK SPOLOČNOSTI XY.....	38
6.1	ODBOR ÚČTOVNÍCTVA.....	38
6.2	ODBOR FINANCIÍ.....	39
6.3	ODDELENIE CONTROLLINGU.....	40
6.3.1	Tvorba finančného plánu.....	40
6.3.2	Zhodnotenie plnenia finančného plánu.....	42
6.3.3	Sledovanie nákladov.....	44
6.3.4	Sledovanie výnosov.....	45
6.4	ODDELENIE IT.....	47
7	FINANČNÁ ANALÝZA.....	48
7.1	HORIZONTÁLNA ANALÝZA.....	48
7.1.1	Horizontálna analýza súvahy.....	48
7.1.2	Horizontálna analýza výkazu ziskov a strát.....	49
7.2	VERTIKÁLNA ANALÝZA.....	50
7.2.1	Vertikálna analýza súvahy.....	50
7.2.2	Vertikálna analýza výkazu ziskov a strát.....	50
7.3	POMEROVÁ ANALÝZA.....	51
7.3.1	Ukazovatele zadlženosti.....	51
7.3.2	Ukazovatele rentability.....	53
7.3.3	Ukazovatele aktivity.....	54
7.3.4	Ukazovatele likvidity.....	56
7.3.5	Ostatné pomerové ukazovatele.....	57
7.4	DU PONTOV ROZKLAD.....	58
8	ZÁVEREČNÉ ZHRNUTIE A ODPORÚČANIA.....	60
	ZÁVER.....	63
	ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY.....	64
	ZOZNAM POUŽITÝCH SYMBOLOV A SKRATIEK.....	67
	ZOZNAM OBRÁZKOV.....	69
	ZOZNAM TABULIEK.....	70
	ZOZNAM PRÍLOH.....	71

ÚVOD

Ako tému svojej bakalárskej práce som si vybrala analýzu využitia účtovných informácií pre finančné riadenie podniku XY, ktorý sa zaoberá sa spracovaním plastov. Prácu som rozdelila na teoretickú a praktickú časť.

V teoretickej časti na základe poznatkov, ktoré som získala štúdiom literárnych zdrojov, opíšem právnu úpravu účtovníctva, účtovné výkazy a užívateľov účtovných výkazov. Následne definujem ukazovatele, ktoré sa využívajú pri zostavovaní finančnej analýzy, charakterizujem čo je to controlling a v krátkosti opíšem jeho úlohy a vzťah s manažérskym účtovníctvom. Z dôvodu rozsiahleho obsahu náplne controllingových úloh sa v bakalárskej práci zameriam na finančné plánovanie, jeho zásady, postup zostavovania finančného plánu a finančnú kontrolu.

V praktickej časti predstavím podnik XY, charakterizujem odvetvie, do ktorého podnik spadá a opíšem vývoj podniku od histórie až po súčasnosť a jej konkurentov. V rámci finančného úseku podniku opíšem jeho odbory, ich náplň práce a u controllingového odboru sa zameriam na tvorbu finančného plánu, sledovanie nákladov a výnosov v danom podniku. Následne spracujem pre určenie finančného zdravia finančnú analýzu. K analýze využitia účtovných informácií využijem účtovné výkazy 2011 až 2013 podniku XY i jeho konkurenčných spoločností. Z týchto výkazov budem čerpať hodnoty, ktoré mi poslúžia na vyčíslenie jednotlivých ukazovateľov a na ich vzájomné porovnanie. V rámci finančnej analýzy urobím analýzu rozvahy a výkazu ziskov a strát pre analýzu absolútnych ukazovateľov a analýzu pomerových ukazovateľov, kde analyzujem likviditu, obrat, zadlženosť a rentabilitu. Ako posledné Du Pontov rozklad rentability aktív a vlastného kapitálu. Výsledky budem porovnávať buď s výsledkami konkurenčných spoločností alebo s doporučenými hodnotami pre daný ukazovateľ.

V závere práce zhodnotím prednosti a nedostatky stávajúceho finančného riadenia spoločnosti a navrhнем možnosti zlepšenia.

CIELE A METÓDY SPRACOVANIA PRÁCE

Témou tejto bakalárskej práce je analýza využitia účtovných informácií pre finančné riadenie podniku. Ako základný cieľ som si zvolila zistiť možnosti využitia účtovných informácií v podniku, navrhnúť prípadné zmeny a odporúčenie v danej oblasti.

Pri realizácii finančnej analýzy využijem účtovné výkazy 2011 až 2013 podniku XY a jeho konkurenčných spoločností pre potreby vzájomného porovnávania a pri spracovaní práce použijem elementárne metódy, ktoré sa členia na niekoľko skupín a spolu ako celok predstavujú komplexnú finančnú analýzu. Ako prvú použijem analýzu absolútnych (stavových) ukazovateľov, ktorá sa zaoberá časovými zmenami absolútnych ukazovateľov pri zostavovaní horizontálnej analýzy a vnútornou štruktúrou ukazovateľov pri vertikálnej analýze. Pokračovať budem analýzou rozdielových ukazovateľov, ktorá sa zameriava na analýzu primárnych účtovných výkazov (najčastejšie výkaz ziskov a strát a výkaz peňažných tokov), ktoré v sebe nesú tokové položky. Analýza fondov sa zameriava v prvom rade na čistý pracovný kapitál, ktorý napomáha stanoviť optimálnu výšku u každej položky obežných aktív a patrí k nástrojom pri určovaní vhodného spôsobu financovania obežných aktív. Následne budem pokračovať priamou analýzou intenzívnych ukazovateľov, ktorá patrí v praxi najčastejšie využívaním metódam finančnej analýzy. Zaraďujú sa sem ukazovatele rentability, aktivity, zadlženosti, či likvidity.

Na záver použijem analýzu sústav ukazovateľov tvorenú metódami, ktoré využívajú rozborové postupy a vzájomnú kombináciu priamej analýzy intenzívnych ukazovateľov, pomocou čoho sa zostaví jednoduchý model ukazujúci nám medzi čiastočnými ukazovateľmi vyššieho rádu vzájomné väzby. Tak model vytvorí súhrn ukazovateľov, ktorý môžeme jeden po druhom rozložiť na ďalšie čiastočné ukazovatele až k detailom a vďaka tomu je možné zistiť, aký bude mať účinok či dôsledok na celkovú finančnú situáciu podniku zásah do procesu jedného z ukazovateľov. K analýze sústav ukazovateľov zaraďujeme Du Pontov rozklad, ktorý sa zakladá na odvodzovaní ziskovej marže a obrate celkových aktív a ktorý bude analyzovaný v tejto bakalárskej práci v závere finančnej analýzy podniku XY.

I. TEORETICKÁ ČASŤ

1 PRÁVNÁ ÚPRAVA ÚČTOVNÍCTVA

V oblasti národního účetnictví i na úrovni spoločenstva štátov dochádza k istým formám regulácie a harmonizácie finančného účetnictví. Právna úprava finančného účetnictví pozostáva z viacerých právnych predpisov:

- zákon o účetnictví,
- vykonávacie vyhlášky k zákonu o účetnictví,
- české účtovné štandardy,
- ostatné všeobecne platné právne predpisy (daňové predpisy, pracovno-právne predpisy, predpisy o sociálnom a zdravotnom poistení a mnohé ďalšie). (Landa, 2008b)

1.1 Zákon o účetnictví

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v znení neskorších predpisov je najvyšší právny predpis, ktorý upravuje účetnictví v Českej republike. V súlade s právom Európskej únie stanovuje rozsah a spôsob vedenia účetnictví, požiadavky na jeho preukázateľnosť a označuje účtovné jednotky, ktoré sú povinné zo zákona viesť účetnictví. Účtovnými jednotkami podľa zákona o účetnictví sú:

- všetky právnické osoby,
- fyzické osoby, ktoré sú zapísané v obchodnom registri ako podnikatelia,
- ostatné fyzické osoby, ktoré podnikajú a ich obrat v zmysle zákona o dani z pridanej hodnoty (vrátane zdaniateľných plnení oslobodených od tejto dane) prekročil čiastku 25 000 000 Kč za bezprostredne predchádzajúci kalendárny rok (začínajúc prvým dňom v kalendárnom roku),
- ostatné fyzické osoby, ktoré sa dobrovoľne rozhodli viesť účetnictví,
- ostatné fyzické osoby, ktoré podnikajú a sú členom združenia bez právnej subjektivity, v ktorom je aspoň jeden z členov tohto združenia účtovnou jednotkou,
- ostatné fyzické osoby, ktorým vzniká povinnosť viesť účetnictví na základe zvláštno-právneho predpisu.

Každá účtovná jednotka je povinná odo dňa svojho vzniku účtovať o stave a pohybe majetku a iných aktív, záväzkov a iných pasív, zachytávať náklady a výnosy a uvádzať

informácie o výsledku hospodárenia. Zákon rozlišuje možnosť viesť účtovníctvo v plnom rozsahu alebo v zjednodušenom rozsahu podvojného účtovníctva. (Česko, 1991)

1.2 Vyhlášky k zákonu o účtovníctve

Ministerstvo financií od roku 2003 vydáva vykonávacie vyhlášky k zákonu o účtovníctve a sú spracovávané pre jednotlivé typy účtovných jednotiek podľa zamerania ich činnosti. Upravujú povolené účtovné metódy, účtovnú osnovu, poprípade i konsolidovanú účtovnú závierku. Hlavná úloha vykonávacích vyhlášok spočíva v definovaní štruktúry, obsahu a spôsobe zostavenia účtovnej závierky. (Strouhal, 2012, s. 65)

Vyhlášky vydávané ministerstvom financií sú:

1. Vyhláška č. 500/2002 Sb. – určená pre podnikateľov, ktorí účtujú v sústave podvojného účtovníctva,
2. Vyhláška č. 501/2002 Sb. – určená pre banky, finančné inštitúcie,
3. Vyhláška č. 502/2002 Sb. – určená pre poisťovne,
4. Vyhláška č. 503/2002 Sb. – určená pre zdravotné poisťovne,
5. Vyhláška č. 504/2002 Sb. – určená pre účtovné jednotky, u ktorých hlavným cieľom nie je podnikanie, ale účtujú v sústave podvojného účtovníctva,
6. Vyhláška č. 410/2009 Sb. – určená pre vybrané účtovné jednotky (Šteker a Otrusinová, 2013, s. 36-37)

Vykonávacie vyhlášky nepreberajú ustanovenia vykonávacieho zákona. Môžu obsahovať právne normy, avšak len tie, ktoré neprekračujú medze zákona o účtovníctve. (Paseková, 2007, s. 65)

1.3 České účtovné štandardy

České účtovné štandardy vydáva ministerstvo financií z dôvodu zaistenia vyššej miery zrovnateľnosti účtovných závierok a pre dosiahnutie súladu pri používaní účtovných metód účtovnými jednotkami. Stanovujú podrobnejší popis účtovných metód, postupov účtovania a ich vydanie oznamuje ministerstvo financií prostredníctvom Finančního zpravodaja. Podľa Českých účtovných štandardov postupujú vybrané účtovné jednotky vždy, ostatné účtovné jednotky sa môžu od nich odkloniť, ak tým zabezpečia verný a poctivý obraz predmetu účtovníctva. Účtovné jednotky, ktoré sa odklonili od štandardu, musia v prílohe k účtovnej závierke uviesť všetky odchýlky spolu s dôvodmi, prečo tak učinili.

Aplikovanie Českých účtovných štandardov sa pokladá za naplnenie účtovných metód a za zabezpečenie verného a poctivého obrazu predmetu účtovníctva a finančnej situácie účtovnej jednotky. (Svobodová, 2012)

Rozdelenie Českých účtovných štandardov kopíruje vyhlášky k zákonu o účtovníctve:

1. České účtovné štandardy pre podnikateľov – pre účtovné jednotky účtujúce podľa vyhlášky č. 500/2002 Sb., v znení neskorších predpisov,
2. České účtovné štandardy pre banky a iné finančné inštitúcie – pre účtovné jednotky účtujúce podľa vyhlášky č. 501/2002 Sb., v znení neskorších predpisov,
3. České účtovné štandardy pre poisťovne – pre účtovné jednotky účtujúce podľa vyhlášky č. 502/2002 Sb., v znení neskorších predpisov,
4. České účtovné štandardy pre zdravotné poisťovne – pre účtovné jednotky účtujúce podľa vyhlášky č. 503/2002 Sb., v znení neskorších predpisov,
5. České účtovné štandardy pre nepodnikateľské subjekty – pre účtovné jednotky účtujúce podľa vyhlášky č. 504/2002 Sb., v znení neskorších predpisov,
6. České účtovné štandardy pre vybrané účtovné jednotky – pre účtovné jednotky účtujúce podľa vyhlášky č. 410/2009 Sb., v znení neskorších predpisov. (Šteker a Otrusinová, 2013, s. 38)

1.4 Vnútorne účtovné smernice

Povinnosťou každej účtovnej jednotky je vytvorenie vnútorných účtovných smerníc pre vedenie svojho účtovníctva. Ide o zákonnú normu, ktorou sa aplikujú zákonné predpisy na konkrétne podmienky v účtovnej jednotke a zaisťujú jednotný metodický postup pri sledovaní skutočností a zachytávaní hospodárskych operácií v rovnakom čase v rôznych vnútorných útvaroch. Predstavujú konkrétne postupy, pravidlá, poprípade i právomoci a zodpovednosti zamestnancov, ktoré sú pre všetkých záväzné a ich nedodržanie sa môže považovať za záväzné porušenie pracovnej disciplíny. Tvorbou smerníc sa znižuje riziko porušovania právnych predpisov a zabezpečí sa jednoduchší postup pri kontrole účtovníctva pracovníkmi finančného úradu. Okruh a rozsah vnútorných smerníc závisí od hospodárskej činnosti a náplne každej účtovnej jednotky. Vytvárajú sa buď samostatne alebo sa usporiadajú do jedného uceleného súboru a ich formálna stránka smerníc nie je predpísaná, takže záleží na samotnej účtovnej jednotke, či ich zostavuje v podobe textu, poprípade ich upravuje do tabuliek. Smernice sa musia vzhľadom

na každoročné zmeny v legislatíve pravidelne kontrolovať a aktualizovať, niekedy je aktualizácia smerníc však nevyhnutá už v priebehu roka. (Kovalíková, 2011)

2 ÚČTOVNÉ VÝKAZY

Na zachytenie účtovných informácií sa pre potreby v praxi vytvorili štyri primárne účtovné výkazy. Tieto výkazy sú navzájom prepojené a existujú medzi nimi vzájomné väzby. Z obrázku č. 2 je zjavné, že súvaha je základným výkazom a s ostatnými výkazmi je spojená prostredníctvom svojich položiek. (Landa, 2008a, s. 22)

ROZVAHA	
AKTIVA	PASIVA
A Pohľadávky za upsaný kapitál	A Vlastní kapitál
B Dlouhodobý majetek	z toho: Výsledek hospodaření
C Oběžná aktiva	Vlastní kapitál celkem
— z toho: Peněžní prostředky	B Cizí zdroje
D Ostatní aktiva	C Ostatní pasiva

PŘEHLED O PEŇEŽNÍCH TOCÍCH	VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY
+ příjmy	+ výnosy
- výdaje	- náklady
= peněžní tok	= výsledek hospodaření

PŘEHLED O ZMĚNÁCH VL. KAPITÁLU
+ přírůstky
- úbytky
= vlastní kapitál

Obrázok 1: Základné vzťahy medzi účtovnými výkazmi (Landa, 2008a, s. 23)

2.1 Súvaha

Súvaha je účtovný výkaz, ktorý podáva informácie o finančnej situácii podniku k danému okamžiku a je zhrnutím všetkých transakcií, ktoré sa uskutočnili v podniku za dané účtovné obdobie. Súvahu tvoria aktívne a pasívne položky, ktoré sa vykazujú v konečných zostatkoch za bežné a bezprostredne predchádzajúce minulé účtovné obdobie. Bežné obdobie u aktív sa skladá z troch stĺpcov (brutto, korekcia, netto). V stĺpci brutto sa uvádza brutto hodnota aktív (ocenenie majetku podľa zákona o účtovníctve). V stĺpci určenom pre korekciu sa nachádzajú kumulované oprávky a opravné položky k jednotlivým položkám aktív a v treťom netto stĺpci sa uvádza zostatková účtovná hodnota aktív (brutto hodnota znížená o korekciu). Minulé obdobie vyjadruje stav aktív v netto hodnote za minulé účtovné obdobie. U pasív sa nachádzajú len dva stĺpce. V prvom stĺpci sa uvádza stav pasív za bežné obdobie a v druhom stĺpci sa uvádza stav pasív za minulé obdobie. (Paseková, 2007, s. 26-28)

Kovaníková (2012) vo svojej knihe uvádza, že na majetok sa hľadí:

- z hľadiska formy majetku,
- z hľadiska zdrojov.

Majetok z hľadiska formy majetku, t. j. konkrétnych druhov, nazývame aktíva. Aktíva predstavujú vložené prostriedky, ktoré podnik v minulosti vložil s očakávaním, že mu prinesú v budúcnosti ekonomický prospech alebo úžitok. Z hľadiska zdrojov majetku sa jedná o zdroje, ktorými sú kryté aktíva a nazývame ich pasíva. Bilančná suma aktív a pasív sa musí rovnať, pretože súvaha je založená na bilančnom princípe. Súvaha môže mať ako jednu z foriem tzv. T-formu. Ide o tabuľku, v ktorej sa na ľavej časti nachádzajú položky aktív a na pravej strane súvahy sa nachádzajú položky pasív.

Tabuľka 1: Usporiadanie položiek v súvahe (Šteker a Otrusínová, 2013, s. 21)

AKTIVA		PASIVA	
A.	Pohledávky za upsaný ZK	A	Vlastní kapitál
B.	Dlouhodobé aktiva	A.I.	Základní kapitál
B.I.	Dlouhodobý nehmotný majetek	A.II.	Kapitálové fondy
B.II.	Dlouhodobý hmotný majetek	A.III.	Rezervní fondy, ...
B.III.	Dlouhodobý finanční majetek	A.IV.	VH minulých let
		A.V.	VH běžného účetního období
C.	Oběžný majetek	B.	Cizí zdroje
C.I.	Zásoby	B.I.	Rezervy
C.II.	Dlouhodobé pohledávky	B.II.	Dlouhodobé závazky
C.III.	Krátkodobé pohledávky	B.III.	Krátkodobé závazky
C.IV.	Krátkodobý finanční majetek	B.IV.	Bankové úvěry a výpomoci
D.	Časové rozlišení	C.	Časové rozlišení

Aktíva sa rozdeľujú na dlhodobé aktíva, obežné aktíva a časové rozlíšenie. Dlhodobé (stále, fixné, neobežné) aktíva majú dlhodobý charakter, doba použiteľnosti je dlhšia ako jeden rok a svoju hodnotu postupne prenášajú do nákladov v podobe odpisov, ktoré predstavujú proporcionálne opotrebenie majetku. Dlhodobý majetok sa člení na dlhodobý hmotný, nehmotný a finančný majetok. Obežné (krátkodobé) aktíva majú krátkodobý charakter a pre-vážne sa v podniku spotrebujú do jedného roka. Tieto aktíva tvoria zásoby, dlhodobé a krátkodobé pohľadávky a krátkodobý finančný majetok. Časové rozlíšenie u aktív sa skladá z prechodných účtov, ktoré sa v účtovníctve používajú pre dodržanie účtovnej zásady nezávislosti účtovných období. U aktív sa jedná o prechodné účty

nákladov budúcich období, komplexných nákladov budúcich období a príjmov budúcich období.

Pasíva predstavujú zdroje financovania aktív, teda z akých zdrojov si podnik obstaral majetok - či sa musel podnik pri obstarávaní majetku zadlžiť u veriteľov, vziať si úver od banky alebo použil svoje vlastné finančné prostriedky na nákup majetku. Pasíva delíme na vlastný kapitál (vlastné zdroje), cudzí kapitál a časové rozlíšenie. Vlastný kapitál je predstavuje základný kapitál, emisné ážio, kapitálové fondy, zákonný rezervný fond, fondy tvorené zo zisku a výsledok hospodárenia. Cudzie zdroje sa skladajú z položiek bankových úverov, záväzkov a rezerv. Prechodné účty časového rozlíšenia u pasív tvoria výdaje budúcich období a výnosy budúcich období. (Hakalová, 2012)

2.2 Výkaz ziskov a strát

Výkaz ziskov a strát je odvodený účtovný výkaz, ktorý bližšie analyzuje a špecifikuje položku výsledku hospodárenia bežného obdobia nachádzajúcu sa v účtovnom výkaze súvaha. Výkaz ziskov a strát zachytáva všetky výnosy a náklady, ktoré sa vecne a časovo vzťahujú k danému časovému intervalu bez ohľadu na to, či v danom období došlo k prírastku či úbytku peňažných prostriedkov. (Šteker a Otrusínová, 2013, s. 241)

Výnosy vznikajú na základe realizácie predaja vlastných výkonov, tovaru alebo poskytovania služieb a predstavujú prírastok majetku. Náklady na rozdiel od výnosov predstavujú úbytok majetku a sú vynaložené na dosiahnutie výnosov. Rozdielom nákladov od výnosov dostaneme hospodársky výsledok, ktorý môže byť buď zisk alebo strata. Ak celková hodnota výnosov je vyššia ako celková hodnota nákladov, dostaneme kladný výsledok hospodárenia nazývaný zisk. Ak sú náklady vyššie ako výnosy, podnik vykazuje záporný výsledok hospodárenia tzv. stratu. (Kovaníková, 2004) Vo výkaze ziskov a strát sa vykazuje výsledok hospodárenia zvlášť z provoznej, finančnej a mimoriadnej činnosti. Vyhláška k zákonu o účtovníctve určuje usporiadanie a pomenovanie jednotlivých položiek pre druhové členenie v prílohe č. 2 a pre účelové členenie v prílohe č. 3. Každá položka obsahuje slovné pomenovanie položky, označenie veľkým latinským písmenom (u nákladových položiek), poprípade označenie rímskou alebo arabskou číslicou (u výnosových položiek). Výkaz ziskov a strát sa skladá z dvoch stĺpcov, kde sa uvádzajú osobitné položky za bežné a minulé účtovné obdobie. Suma predstavujúca výsledok hospodárenia za účtovné obdobie musí byť totožná so sumou uvedenou v rozvahe u položky výsledku hospodárenia bežného obdobia. (Šteker a Otrusínová, 2013, s. 241)

2.3 Prehľad peňažných tokov

Müllerová (2013) definuje prehľad peňažných tokov ako účtovný výkaz sledujúci príjmy a výdaje podniku behom daného účtovného obdobia. Jedná sa o nepovinný výkaz účtovnej závierky, avšak pre účtovné jednotky, ktoré majú povinnosť overovať svoje účtovné závierky auditom je zostavovanie tohto výkazu zo zákona povinné. Pri tvorbe prehľadu členíme peňažné toky do troch základných činností podľa toho, do ktorej oblasti spadajú:

- Provozná činnosť obsahuje peňažné toky, ktoré vznikli pri základných činnostiach podniku (napr. príjmy z predaja, výdaje na nákup materiálu).
- V investičnej činnosti sú peňažné toky vynaložené predovšetkým na obstaranie a predaj investičného majetku.
- Finančná činnosť zahŕňa peňažné toky, ktoré sú príčinou zmeny veľkosti vlastného kapitálu, dlhodobých prípadne krátkodobých záväzkov. (Landa, 2008a, s. 219)

Šteker a Otrusinová (2013) uvádzajú dve základné metódy výpočtu a zostavenia prehľadu peňažných tokov. Priama metóda je založená na sledovaní skutočných príjmov a výdajov za účtovné obdobie. Nepriama metóda sa zakladá na úprave výsledku hospodárenia o náklady, ktoré nie sú peňažnými výdajmi, o výnosy, ktoré nepredstavujú peňažné príjmy a súčasne o príjmy, ktoré nie sú výnosmi a o výdaje, ktoré nie sú nákladmi.

Pre užívateľov účtovných výkazov je prehľad peňažných tokov významnou doplňujúcou informáciou k výkazu ziskov a strát, pretože dosiahnutý zisk ešte nemusí znamenať, že podnik má dostatok peňažných prostriedkov a opačne, vykazovaná strata nemusí značiť nedostatok peňažných prostriedkov. Tvorba prehľadu peňažných tokov je náročný proces, pri ktorom sa údaje zväčša čerpajú zo súvahy a výkazu ziskov a strát. (Paseková, 2007, s. 34)

2.4 Prehľad zmien vlastného imania

Prehľad zmien vlastného imania nás informuje o náraste alebo poklese jednotlivých častí vlastného kapitálu za dané účtovné obdobie. Vo výkaze sa uvádzajú položky za bežné i minulé účtovné obdobie a dôležité položky musí podnik okomentovať v prílohe, eventuálne doplniť prehľad o nové položky. Sedláček (2004) uvádza, že v prípade, keď podnik vyplatil dividendy, musí v prehľade zmien vlastného imania oddelene vyčíslit' sumu vyplatených dividend a zdroje, z ktorých podnik získal finančné prostriedky. Výkaz

nadväzuje a podrobne interpretuje údaje o zmenách získaných z položiek A.I až A.V. pasívnej (kreditnej) strany súvahy.

2.5 Príloha

Príloha spolu so súvahou a výkazom ziskov a strát patria k povinným súčasťami účtovnej závierky. Vysvetľuje, rozvádza a doplňuje údaje zo súvahy a výkazu ziskov a strát, charakterizuje použité účtovné metódy a obecné účtovne zásady, podrobnejšie analyzuje finančnú a ekonomickú situáciu podniku a poskytuje potrebné informácie pre riadenie podniku. Pri tvorbe prílohy sa čerpajú informácie z účtovných dokladov, eventuálne dodatočných dokumentov (napr. výpis z obchodného registra). (Sedláček a kol., 2005b, s. 267)

Obsah prílohy vymedzuje obecné zákon o účtovníctve a konkrétne náležitosti, ktoré musí podnik uviesť v prílohe sú uverejnené v § 39 vyhlášky č. 500/2002 Sb. Formálna štruktúra nie je záväzne predpísaná, záleží na účtovnej jednotke, či zostaví prílohu vo forme tabuliek, písaného textu, grafov alebo ich kombináciou. (Šebestíková, 2013, s. 168)

V prílohe sa na základe princípu významnosti uvádzajú i informácie o významných udalostiach po súvahovom dni, ktoré nastali v dobe medzi súvahovým dňom a dňom zostavenia účtovnej závierky. (Šteker a Otrusinová, 2013, s. 242)

2.6 Užívatelia účtovných výkazov

Účtovné informácie sú predovšetkým poskytované prostredníctvom účtovných výkazov rôznym skupinám užívateľov, ktoré majú odlišné požiadavky na poskytované informácie. Tieto požiadavky môžeme rozčleniť na obecné (základné) požiadavky, ktoré sú pre všetky skupiny užívateľov účtovných informácií spoločné a na špeciálne požiadavky, ktoré sú typické pre malú skupinu užívateľov. (Munzar, 2002, s. 25)

Podnikový management využíva pri finančnom riadení podniku tie najvýznamnejšie informácie, ktoré sú základom pre dôležité strategické rozhodnutia, a ktoré ovplyvnia chod podniku v budúcnosti. Na základe účtovných informácií manažéri rozhodujú napr. o celkovej výške potrebného kapitálu, o optimálnej štruktúre aktív a pasív, o vyplatení dividend, o ocenení podniku, analyzujú vnútorné a vonkajšie faktory, ktoré vplývajú na podnik, či hodnotia finančnú situáciu podniku.

Akcionáři a spoločníci ako vlastníci podniku sa v prvom rade sústredia na zhodnotenie vložených prostriedkov. Zaujíma ich výška vyplatených dividend, súčasná výnosnosť akcií a snažia sa približne určiť vývoj akcií v budúcnosti.

Banky využívajú účtovné informácie podniku najmä pri rozhodovaní, či danému podniku poskytnúť alebo neposkytnúť úver. Pomáhajú im pri zhromažďovaní informácií o tom, či podnik bude schopný daný úver spolu s úrokmi splatiť.

Zamestnanci sledujú informácie o rozvoji podniku. Majú záujem o momentálnu i predpokladanú mzdovú a sociálnu situáciu podniku, čím si sledujú istotu svojho zamestnania. Informácie môžu použiť taktiež ako argumenty pri rokovaní s vedením spoločnosti.

Dodávatelia sústredujú svoju pozornosť na informácie týkajúce sa solventnosti a likvidity podniku, teda či bude podnik schopný v budúcnosti splácať svoje záväzky.

Odberateľov zaujímajú informácie o podniku týkajúce sa stability podniku a jeho prípadného rozvoja. V prípade ohrozenia stability podniku by sa mohli odberatelia ocitnúť vo finančných ťažkostiach a neboli by schopní splniť svoje dodávateľské podmienky.

Konkurencia pomocou informácií porovnáva svoje dosiahnuté výsledky s výsledkami iných podnikov a na základe ich vyhodnotenia si zvolí stratégiu orientovanú na správanie sa na trhu.

Štát patrí medzi najdôležitejších užívateľov účtovných informácií. Štátne orgány využívajú získané informácie najmä pre potreby kontroly daňových povinností podniku.

Špecifické skupiny užívateľov sa zameriavajú na informácie týkajúce sa určitej oblasti, napr. daňoví poradcovia, finanční analytici, novinári, či široká verejnosť. (Strouhal, 2012, s. 15-16)

3 FINANČNÁ ANALÝZA

3.1 Horizontálna analýza

Táto analýza sa nazýva horizontálnou analýzou preto, lebo sleduje zmeny jednotlivých položiek výkazov po riadkov, teda horizontálne. Porovnáva v časovej postupnosti zmeny položiek jednotlivých výkazov v absolútnej hodnote i v percentuálnom vyjadrení, veľmi často spätne v rozsahu 3 až 10 rokov.

$$\text{Absolútna zmena} = \text{absolútna hodnota}^n - \text{absolútna hodnota}^{n-1} \quad (1)$$

$$\text{Percentuálna zmena} = \frac{\text{absolútna hodnota}^n - \text{absolútna hodnota}^{n-1}}{\text{absolútna hodnota}^{n-1}} \times 100 \quad (2)$$

(Sedláček, 2011)

3.2 Vertikálna analýza

Vertikálna analýza je nástrojom pre hodnotenie jednotlivých položiek účtovných výkazov alebo skupinu položiek s ohľadom na konkrétnu základnú sumu. Zvyčajne si zadefinujeme kľúčovú sumárnu čiastku ako základ, pre výkaz ziskov a strát sú to obvykle tržby a pre súvahu sú to väčšinou celkové aktíva.¹ (Wild, 2008, s. 545)

Kislingerová a Hnilica (2008) vo svojej knihe hovoria, že za celkovú čiastku, ktorá predstavuje 100%, môžeme zvoliť i rôzne podpoložky, ktoré chceme analyzovať, napr. obežný majetok, vlastný kapitál či zisk. Percentuálne vyjadrenie podielu určitej položky na bilančnej sume zistíme pomocou vzorca:

$$\text{Percentuálne vyjadrenie danej položky} = \frac{\text{daná položky}}{\text{zvolená celková čiastka}} \times 100 \quad (3)$$

¹ Vertical analysis is a tool to evaluate individual financial statement items or a group of items in terms of a specific base amount. We usually define a key aggregate figure as the base, which for an income statement is usually revenue and for a balance sheet is usually total assets.

3.3 Analýza rozdielových ukazovateľov

Rozdielové ukazovatele sa využívajú k analýze a riadeniu finančnej situácie podniku. Sú označované ako fondy finančných prostriedkov, ktoré predstavujú rozdiel medzi súhrnom určitých položiek krátkodobých aktív a určitých položiek krátkodobých pasív.

3.3.1 Čistý pracovný kapitál

Čistý pracovný kapitál predstavuje rozdiel medzi celkovými obežnými aktívami a celkovými krátkodobými záväzkami. Vďaka výpočtu zistíme, koľko nám ostane voľných finančných prostriedkov po úhrade všetkých krátkodobých záväzkov k zaisteniu hladkému priebehu hospodárskej činnosti podniku.

3.4 Analýza pomerových ukazovateľov

Finančné pomerové ukazovatele vyjadrujú vzájomný vzťah medzi dvomi alebo viacerými absolútnymi ukazovateľmi prostredníctvom ich podielu. Patria k najobľúbenejšej a zároveň i k použíwanejšej metóde finančnej analýzy, pretože zabezpečuje získanie rýchleho a finančne nenáročného obrazu o základných finančných charakteristikách spoločnosti. (Sedláček, 2011)

3.4.1 Ukazovateľ rentability

Ukazovateľ rentability sleduje výnosnosť zhodnotenie vloženého kapitálu a v súčasnosti sa zaraďuje k najvyužívanejším ukazovateľom finančnej analýzy. Existuje niekoľko prepočtov rentability, ktoré sa vo výpočte líšia v dosadení vhodného činiteľa. Činiteľ by mal obsahovať určitú mieru celkového výnosu napr. pre vlastníkov, veriteľov, či štát.

- **Rentabilita celkových aktív (ROA)**

Ukazovateľ rentability celkových aktív odzrkadľuje mieru výnosnosti z celkových aktív. Pri výpočte dosadzujeme do čitateľa EBIT, ktorý v sebe zahrňuje primeranú mieru výnosnosti pre interných i externých užívateľov finančnej analýzy a dávame ho do pomeru s celkovými aktívami:

$$\text{Rentabilita celkových aktív} = \frac{\text{EBIT}}{\text{celkové aktíva}} \quad (4)$$

(Kislingerová a Hnilica, 2008)

- **Rentabilita vlastného kapitálu (ROE)**

Rentabilitou vlastného kapitálu počítame výnos pre vlastníkov. Na základe zistených informácií sa vlastníci dozvedajú, či vložený kapitál prináša adekvátny výnos a či sa zúročuje s intenzitou odpovedajúcou veľkosti ich investičného rizika. Ukazovateľ by mal byť vyšší ako úroky, ktoré by investor získal pri inej forme investovania (napr. štátne obligácie, akcie). Najčastejšie sa v čitateli uvádza čistý zisk:

$$\text{Rentabilita vlastného kapitálu} = \frac{\text{čistý zisk}}{\text{vlastný kapitál}} \quad (5)$$

- **Rentabilita vloženého kapitálu (ROI)**

Rentabilita vloženého kapitálu je ukazovateľom miery zisku pomocou ktorého sa posudzuje podnikateľská činnosť firiem. Dosadenie čitateľa zlomku nie je presne dané, pretože výber zisku závisí od účelu, pre ktorý robíme finančnú analýzu, ktorému má analýza slúžiť.

$$\text{Rentabilita vloženého kapitálu} = \frac{\text{zisk pred zdanením} + \text{nákladové úroky}}{\text{celkový kapitál}} \quad (6)$$

- **Rentabilita tržieb (ROS)**

Ukazovateľ rentability tržieb dáva do pomeru zisk k tržbám. Tržby sú uznané výsledky práce v peňažnom vyjadrení a slúžia na pokrytie nákladov a k tvorbe zisku.

$$\text{Rentabilita tržieb} = \frac{\text{zisk}}{\text{tržby}} \quad (7)$$

3.4.2 Ukazovateľ zadlženosti

Ukazovateľ zadlženosti, zvaný taktiež i ukazovateľ závislosti či štruktúry zdrojov, hodnotí rozsah financovania podniku pomocou dlhov. Určuje vzťah medzi vlastnými a cudzími zdrojmi financovania niekoľkými ukazovateľmi zadlženosti.

- **Celková zadlženosť**

Celková zadlženosť vyjadruje podiel celkovej dlhu (cudzieho kapitálu) k celkovej hodnote aktív. Čím je podiel vlastného kapitálu väčší, tým viac je v prípade likvidácie podnik schopný splácať svoje záväzky veriteľom, ktorí uprednostňujú čo naj-nižšiu hodnotu ukazovateľa zadlženosti (napr. dodávatelia, banky

pri poskytovaní úveru). Naopak vlastníci uprednostňujú vyššiu hodnotu tohto ukazovateľa, pretože finančná páka napomáha znásobiť výnosy vlastníkov.

$$\text{Celková zadlženosť} = \frac{\text{cudzí kapitál}}{\text{celkové aktíva}} \quad (8)$$

- **Miera zadlženosti**

Ukazovateľ miery zadlženosti dáva do pomeru cudzí kapitál k vlastnému kapitálu a výpočtom sa dozvieme, na koľko percent je podnik zadlžený. Spolu s rastom dlhov rastie lineárne miera zadlženosti.

$$\text{Miera zadlženosti} = \frac{\text{cudzí kapitál}}{\text{vlastný kapitál}} \quad (9)$$

(Sedláček, 2005a)

- **Úrokové krytie**

Mrkvička (2006) definuje úrokové krytie ako ukazovateľ, ktorý nám vyjadruje, koľkokrát EBIT prevyšuje úrokové platby. Predstavuje pre akcionárov zdroj informácií o schopnosti splácania svojich záväzkov z úrokov a informuje veriteľov o tom, či sú a ako sú zaistené ich nároky v prípade likvidácie podniku.

$$\text{Úrokové krytie} = \frac{\text{EBIT}}{\text{Nákladové úroky}} \quad (10)$$

3.4.3 Ukazovateľ likvidity

Likvidita podniku vyjadruje schopnosť uhradiť načas svoje platobné záväzky. Všeobecný tvar podielu ukazovateľa likvidity má v čitateli to, čím je možné platiť a v menovateli to, čo je nutné zaplatiť. V praxi sa najčastejšie využívajú tri základné ukazovatele:

- **Bežná likvidita (likvidita 3. stupňa)**

Ukazovateľ bežnej likvidity nám hovorí, koľkými jednotkami krátkodobých aktív je krytá jedna jednotka krátkodobých záväzkov, resp. koľkokrát obežné aktíva pokryjú krátkodobé záväzky. Čím vyššiu hodnotu vykazuje ukazovateľ, tým viac je pravdepodobnejšie udržanie platobnej schopnosti. Odporúčané hodnoty bežnej likvidity sa pohybujú v rozmedzí 1,5-2,5.

$$\text{Bežná likvidita} = \frac{\text{Obežné aktíva}}{\text{Krátkodobé cudzie zdroje}} \quad (11)$$

- **Pohotovú likvidita (likvidita 2. stupňa)**

Odporúčané hodnoty pri pohotovej likvidite spadajú do rozmedzia 1-1,5. Vo všeobecnosti sa odporúča mať pri pohotovej likvidite pomer 1:1, čo znamená, že čitateľ i menovateľ by mal byť rovnakej hodnoty a podnik by tak bol schopný uhradiť svoje záväzky bez nutnosti rozpredania svojich zásob.

$$\text{Pohotovú likvidita} = \frac{\text{Krátkodobé pohľadávky} + \text{KFM}}{\text{Krátkodobé cudzie zdroje}} \quad (12)$$

- **Okamžitú likvidita (likvidita 1. stupňa)**

Růčková (2011) označuje okamžitú likviditu ako najužší pojem likvidity, pretože v sebe zahrňuje len tie najlikvidnejšie položky z rozvahy. Odporúčané hodnoty nie sú striktne dané, niektoré pramene uvádzajú, že odporúčané hodnoty sa nachádzajú v intervale 0,6-1,1. Sedláček (2011) tvrdí, že likvidita je zaistená vtedy, keď ukazovateľ okamžitej likvidity vykazuje hodnotu aspoň 0,2.

$$\text{Okamžitú likvidita} = \frac{\text{KFM}}{\text{Krátkodobé cudzie zdroje}} \quad (13)$$

3.4.4 Ukazovateľ aktivity

Ukazovatele aktivity sú prejavom schopnosti využívania jednotlivých zložiek majetku. Najčastejšie sa uvádzajú v podobe obrate aktív a v dobe obratu aktív.

- **Obrat aktív**

Obrat aktív vypovedá o tom, koľkokrát sú aktíva kryté celkovými tržbami, inými slovami koľkokrát sa za sledované obdobie hodnota celkových aktív (celkového kapitálu) premietla do ročných tržieb. Čím je hodnota obratu aktív vyššia, tým je to pre podnik lepšie, pretože podnik efektívne využíva svoje aktíva.

$$\text{Obrat aktív} = \frac{\text{tržby}}{\text{aktíva}} \quad (14)$$

Zamerať sa môžeme i na vybrané zložky aktív (nielen na aktíva), ktoré analyzujeme pomocou čiastkových ukazovateľov (napr. obrat obežných aktív, stálych aktív). (Králová, 2009, s. 33)

- **Doba obratu zásob, doba obratu záväzkov, doba obratu pohľadávok**

Ukazovateľ doby obratu sa používa na meranie intenzity využitia prostriedkov a vyjadruje, za koľko dní sa určitá položka „obráti“ za určité obdobie. Pri výpočte

sa v praxi dosadzuje do vzorca 360 dní. Čím je hodnota dobu obratu nižšia, tým je to pre podnik lepšie.

$$\text{Doba obratu zásob} = \frac{\text{priemerný stav zásob}}{\text{tržby}} \times 360 \quad (15)$$

Ukazovateľ vyjadruje, koľko dní sú zásoby viazané v podniku.

$$\text{Doba obratu záväzkov} = \frac{\text{krátkodobé záväzky}}{\text{tržby}} \times 360 \quad (16)$$

Doba obratu záväzkov vyjadruje dobu od vzniku záväzku do doby jeho splatenia (úhrady). Mal by dosiahnuť aspoň hodnoty pre dobu obratu pohľadávok.

$$\text{Doba obratu pohľadávok} = \frac{\text{priemerný stav pohľadávok}}{\text{tržby}} \times 360 \quad (17)$$

Tento ukazovateľ vyjadruje, koľko dní podnik čaká na úhradu svojich pohľadávok z obchodných vzťahov. (Knápková, Pavelková a Šteker, 2013)

3.5 Pyramídový rozklad ukazovateľov

Pyramídový rozklad pomerových ukazovateľov sa využíva pri finančnej analýze a zobrazuje súčasne niekoľko charakteristických znakov finančného zdravia podniku, ktoré sa získali pomerovou analýzou. Taktiež napomáha určiť vzájomné súvislosti medzi rentabilitou, likviditou a finančnou štruktúrou podniku. Najznámejšia metóda pyramídového rozkladu je tzv. Du Pont diagram, ktorý vyjadruje závislosť rentability na ziskovom rozpätí, obrate celkových aktív a pomere celkových aktív k vlastnému kapitálu. (Mrkvička, 2006, s.102-103)

4 CONTROLLING

V nasledujúcej kapitole definujem čo je to controlling, jeho úlohy a v krátkosti definujem manažérske účtovníctvo, pretože v niektorých podnikoch sa manažérske účtovníctvo využíva namiesto controllingu. Ďalej sa zameriam na plánovanie ako jednu z úloh controllingu, význam a zásady finančného plánovania, opíšem dlhodobé a krátkodobé finančné plánovanie, postup zostavenia finančného plánu a nakoniec sa budem venovať finančnej kontrole.

4.1 Controlling

Controlling je v súčasnosti veľmi frekventovaný pojem, ktorý predstavuje zvláštnu metódu riadenia podniku orientovanú na tvorbu zisku. Samostatný pojem controlling je odvodený z anglického výrazu „to control“, čo v preklade znamená riadiť. Mnohí ľudia si pod controllingom predstavujú pojem kontrola, avšak controlling s týmto pojmom nesmieme stotožňovať, pretože controlling nie je vo význame kontrolovať, ale mať pod kontrolou. (Tuček a Zámečník, 2007)

V teórii stále neexistuje všeobecne záväzná definícia pojmu controlling. Mnohí autori sa snažili definovať tento pojem, a tak pre controlling vzniklo niekoľko definícií, napr.:

„Systém pravidel, který napomáhá dosažení podnikových cílů, zabraňuje překvapením a včas rozsvěcuje červenou, když se objevuje nebezpečí, vyžadující v řízení příslušná opatření.“ (Mann a Mayer, 1992, s. 15)

„Controlling představuje z funkčního hlediska subsystém řízení zaměřený na proces plánování a kontroly a na jeho koordinaci a informační podporu.“ (Freiberg, 1996, s. 10)

Jirásek (2003) vidí cieľ súčasného controllingu v ČR v novodobom prístupe k nákladom a ich efektom. Pri charakterizovaní pojmu controllingu vychádza nielen z anglosaskej definície controllingu (controlling = manažérske účtovníctvo), ale i z germánskeho pojatia controllingu, kde u controllingu prevažuje koordinačná koncepcia podsystemov radenia. Controlling z nemeckého modelu nadväzuje na účtovníctvo, stavia sa do služby manažérskeho poznaniu a rozhodovaniu, pripravuje výkazy, predkladá nové možnosti a návrhy pre podnikateľský plán a podnikovú stratégiu. Taktiež predstavuje vstupnú bránu do finančnej analýzy, hodnotenia finančných rizík i oceňovania hodnoty podnikov, finančnej či kapitálovej stratégie.

Vollmuth (1999) uvádza vo svojej knihe tri primárne úlohy controllingu:

- plánovanie – vychádza z cieľov, ktoré stanoví vedenie podniku spolu s ostatnými riadiacimi pracovníkmi,
- kontrola – prostredníctvom metódy, ktorá spočíva na porovnávaní plánovaných a skutočne dosiahnutých ukazovateľov, sa zisťujú odchýlky v bežných hláseniach z jednotlivých zodpovednostných oblastí podniku,
- riadenie – na základe zistených odchýlok realizuje také nápravné opatrenia, pomocou ktorých sa stanovené ciele podniku nakoniec dosiahnu, zahrňuje informačnú podporu manažmentu a koordináciu činností controllingu pri riadení podniku.

4.2 Manažérske účtovníctvo

Manažérske účtovníctvo sa využíva bezprostredne pre účinné riadenie podniku a jeho vnútropodnikových útvarov (stredísk). Vedenie manažérskeho účtovníctva je pre podniky nepovinné a taktiež nie je ani právne upravené. Spolu s rozpočtovníctvom utvára tzv. interné účtovníctvo a čerpá informácie z finančného a nákladového účtovníctva, kalkulácií, operatívnych evidencií či štatistiky. Taktiež využíva matematické, štatistické a mnohé ďalšie metódy a postupy. Predmetom manažérskeho účtovníctva sú náklady, výnosy a niekedy i cash flow. Zabezpečuje sústavnú kontrolu (niekedy prerastá v controlling) a taktiež poskytuje podklady pre potreby manažérskeho rozhodovania. Je súčasťou manažérskeho informačného systému, ktorý sám je zložkou celkového informačného systému podniku. Manažérske účtovníctvo vychádza z nákladového účtovníctva (v nemeckej literatúre označované pojmom Kostenrechnung, v anglosaskej literatúre označované pojmom cost accounting). Nákladové účtovníctvo sa neskôr pretvorilo v nemeckej oblasti na nákladové účtovníctvo nákladov a výkonov (Kosten und Leistungsrechnung) a v anglosaskej oblasti na manažérske účtovníctvo (managerial accounting). (Synek a kol., 2011, s. 84)

4.3 Vzťah controllingu a manažérskeho účtovníctva

V tuzemských podmienkach je controlling častokrát vnímaný ako manažérske účtovníctvo z dôvodu podobného obsahu náplne práce. Pre anglosaské oblasti je typický pojem manažérske účtovníctvo, pre nemecké krajiny vzhľadom na odlišný vývoj podnikateľského prostredia sa používa pojem controlling, napriek tomu, že oba tieto pojmy sú si obsahovo

veľmi podobné. V dnešnej dobe termín controlling sa používa na vyjadrenie novej kvality nachádzajúcej sa v systémovom prepojení všetkých funkcií a nástrojov systému riadenia. Doplňuje a sceľuje manažment v koncepčnom, inštitucionálnom, funkcionálnom i personálnom zmysle. Má za úlohu koordináciu plánovania, kontroly a zaistenie informačnej dátovej základne. Filozofia i infraštruktúra controntrollingu predstavujú stĺpy, ktoré doplňujú riadenie. S ich pomocou je možné dostať pod kontrolu komplexnosť riadenia, čím v hospodárskej praxi vzrástol úspech i dopyt po controllingu.

Controlling úzko súvisí s manažérskym účtovníctvom. Manažérske účtovníctvo poskytuje meradlá, dáta a informácie controllingu pre to, aby mohol plniť svoju úlohu. Môžeme chápať ako subsystem controllingu a predstavuje i nástroj, pomocou ktorého spracováva účtovné dáta do podoby, ktoré budú transparentné a zrozumiteľné. (Popesko, Jirčíková a Škodáková, 2008, s. 12-13)

4.4 Plánovanie

Plánovanie predstavuje jednu z úloh controllingu a tento pojem je definovaný ako proces stanovenia cieľov a zároveň i nástrojov na ich dosiahnutie. Plánovanie predstavuje integračnú činnosť, pomocou ktorej sa zaisťujú nielen vzťahy medzi vecnými a hodnotovými parametrami plánu a rôznymi úrovňami plánov (napr. útvarový, podnikový, činnostní), ale i časové úseky, na ktoré je plán tvorený (napr. ročný, štvrťročný, mesačný). Plánovanie má pre controllingové riadenie veľký význam. Vytvorený plán musí reagovať na zmeny podmienok i okolia ovplyvňujúce prebiehajúce procesy v podniku a nástroje spojené s plánovaným musia byť schopné pracovať nielen s plánovanými a skutočnými hodnotami, ale i s hodnotami upresneného plánu. Zistené odchýlky sa tak analyzujú nielen voči pôvodným hodnotám plánu, ale i voči aktuálnej hodnote upresneného plánu, poprípade rozpočtu. (Kráľ a kol., 2010)

4.5 Význam finančného plánovania

Finančné plánovanie sa zaraďuje k hlavným činnostiam finančného riadenia. Jeho hlavnou úlohou je predpokladať budúci vývoj podnikových financií v súlade s jeho cieľmi a aktuálnym vývojom trhu, ekonomiky a ďalšími faktormi, ktoré ovplyvňujú podnik. Finančné plánovanie stanovuje finančné zdroje, ktoré sú potrebné k zaisteniu likvidity, financovaniu majetku, či udržaniu finančnej stability podniku. Vychádza zo súčasnej finančnej situácie podniku a nadväzuje na súčasné výsledky hospodárenia podniku.

4.6 Zásady finančního plánování

To, či sú hodnoty uvedené vo finančnom pláne reálne, sa dozvieme predovšetkým podľa toho, akým spôsobom sú dodržiavané zásady finančného plánovania:

- systematickosť – systematické sledovanie konkrétneho cieľa (maximalizácia tržnej hodnoty), ktorému musia podliehať ďalšie ciele (napr. maximalizácia zisku, interných finančných zdrojov, udržanie určitej výšky likvidity...),
- úplnosť – zahrnutie všetkých činností a faktorov do procesu plánovania,
- prehľadnosť – zaistenie prehľadnosti pre užívateľov pri styku s plánom, ľahkej operatívnosti pri jeho vyplňovaní a kontrole jeho plnenia,
- periodickosť – tvorba plánu v pravidelných intervaloch,
- pružnosť – aktualizácia plánovaných hodnôt v priebehu plánovaného obdobia,
- kľzavosť – plánovací horizont nového finančného plánu by mal aspoň sčasti prekryvať plánovaný horizont predchádzajúceho finančného plánu.

Pri tvorbe finančného plánu je významným princípom dodržanie jeho časovej a priestorovej koordinácie. Časová koordinácia spočíva v zladení procesu krátkodobého a dlhodobého plánovania, priestorová koordinácia spočíva v zladení osobitných ekonomických plánov podniku. (Marek a kol., 2006)

4.7 Dlhodobé finančné plánovanie

Dlhodobé finančné plánovanie sa spája predovšetkým s investičným rozhodovaním a dlhodobým financovaním podniku. Nástroj pre dlhodobé finančné plánovanie predstavuje dlhodobý finančný plán, ktorý sa zostavuje v časovom horizonte dlhšom ako 1 rok, zvyčajne však na 5 rokov. (Hrdý a Krechovská, 2009)

Zohráva hlavnú úlohu pri rozhodovaní o budúcej činnosti podniku a vo viac ako 90% prípadoch sa za výsledok plánovacieho procesu pokladá stav peňažných prostriedkov na konci každého plánovacieho obdobia, či zmena stavu určitého majetku. Za základné výstupy dlhodobého finančného plánu sa považujú plánovaná rozvaha, plánovaný výkaz ziskov a strát, plánovaný prehľad o peňažných tokoch, plánované rozdelenie výsledku hospodárenia, plánovaný prepočet dane z príjmov. (Marek a kol., 2006)

4.8 Krátkodobé finančné plánovanie

Krátkodobé finančné plánovanie identifikuje štruktúru a časový vývoj krátkodobých finančných potrieb podniku, zabezpečuje realizáciu krátkodobých finančných cieľov najmä v oblasti likvidity z hľadiska riadenia pohľadávok, zásob, záväzkov a zabezpečuje plnenie významnej časti podnikových zámerov v rámci dlhodobého finančného plánu podniku. Za nástroj krátkodobého finančného plánovania sa považuje krátkodobý finančný plán, ktorý sa zostavuje v časovom horizonte do jedného roka. (Hrdý a Krechovská, 2013, s. 194) Upresňuje opatrenia, ktoré sú potrebné k zabezpečeniu dlhodobých zámerov činnosťami v plánovanom roku a bezprostredne nadväzuje na predpokladanú skutočnosť v bežnom roku. Pri zostavovaní krátkodobého finančného plánu sa ciele musia prispôsobovať prostriedkom, ktoré má podnik k dispozícii. (Valach a kol., 1999)

4.9 Postup zostavenia finančného plánu

Finančný plán je vhodné vypracovávať vo viacerých variantoch, napr. optimistický, realistický a pesimistický variant finančného plánu. Za výstupy finančného plánovania sa považujú účtovné výkazy. K nim sa pripája komentár, ktorý vysvetľuje predpoklady, na základe ktorých bol zostavený finančný plán. Postup práce pri spracovávaní finančného plánu môžeme rozčleniť do štyroch postupných krokov:

1. zostavenie predpokladaného výkazu ziskov a strát, ktorý vychádza z plánu nákladov, z plánu výnosov (predaja) a z plánu výsledku hospodárenia,
2. zostavenie predpokladanej rozvahy, ktorá vychádza z plánu dlhodobého majetku, zo stanovenia úrovne obežného majetku a záväzkov a ostatných položiek rozvahy,
3. zostavenie predpokladaného prehľadu peňažných tokov,
4. kontrola prijateľnosti finančného plánu. (Hrdý a Krechovská, 2013, s. 197)

4.10 Finančná kontrola

Predmetom finančnej kontroly je vysvetlenie vzniknutých rozdielov pri porovnaní finančného plánu s účtovnými výkazmi. Poskytuje informácie, na základe ktorých sa navrhujú nápravné opatrenia k splneniu plánovaných cieľov alebo sa pomocou nich upravuje plán. Finančná kontrola môže byť operatívna alebo strategická. Operatívna kontrola sa sústreďuje na zisk, peňažné toky, obežné aktíva a krátkodobé pasíva. Zisťujú sa rozdiely medzi plánom a skutočnosťou za sledované obdobie, kumulované rozdiely od začiatku roka a predpokladané odchýlky skutočnosti od plánu za celý rok. Strategická

kontrola sa zameriava na dodržiavanie predpokladaných hodnôt strategických finančných veličín (napr. interné a externé finančné zdroje, finančná štruktúra...) a zahrňuje v sebe systém ukazovateľov príležitostí a hrozieb, ktoré pramenia najmä z vonkajšieho ekonomického prostredia. (Valach, 1999)

II. PRAKTICKÁ ČASŤ

5 PREDSTAVENIE PODNIKU

V nasledujúcej časti bakalárskej práce charakterizujem spracovateľský priemysel, do ktorého spadá podnik XY, charakterizujem podnik XY, opíšem jeho vývoj od histórie až po súčasnosť a taktiež opíšem i jeho konkurentov.

5.1 Charakteristika spracovateľského priemyslu

Spracovateľský priemysel je veľmi rozsiahle odvetvie, ktoré zohráva v českej ekonomike významnú rolu pri tvorbe hrubého domáceho produktu. Zaoberá sa širokým spektrom produktov a činností, ktoré sú mnohokrát z kapitálového, energického i materiálového hľadiska veľmi náročné. Zájmy spracovateľského priemyslu sú v mnohých ohľadoch rovnaké ako záujmy spoločnosti alebo vlády.

5.2 História podniku XY

História podniku XY siaha už do roku 1935, kedy bol založený koncernom Baťa zamerajúci sa na výrobu plynových masiek, ochranných odevov, pryžových hračiek a technickej pryže. V roku 1940 sa podnik začal orientovať na zpracovanie plastických hmôt a stal sa tak z historického hľadiska prvým spracovateľom plastov v Českej republike. Postupne svoju gumárenskú výrobu sústreďoval do iných závodov, niektoré závody istú dobu riadil alebo ich pomáhal zakladať. Svoje skúsenosti v oblasti spracovania plastov predával iným podnikom, čím mimoriadne prispel k rozvoju v oblasti spracovania plastov v Českej republike.

5.3 Podnik v súčasnosti

Podnik XY má formu akciovej spoločnosti a v súčasnosti sa zaraďuje medzi popredných spracovateľov plastov ako je PVC, PP, PET a PE v strednej Európe. Podľa klasifikácie CZ-NACE sa podnik XY zaraďuje do kategórie 22 – Výroba pryžových a plastových výrobkov, podkategórie 22.2 - Výroba plastových výrobkov. Svojím zákazníkom ponúka produkty najvyššej kvality a špecializované zákaznícke riešenia zahrňujúce nielen výrobu, ale i poradenské služby a vývojové aktivity, servis v oblasti skúšobníctva a vývojových laboratórií, prípravu vzoriek a zmesí, testovanie či konzultácie. V roku 2014 za predaj svojich výrobkov a poskytnutých služieb utržil skoro 3,58 mld. Kč. Viac ako polovicu svojej produkcie podnik vyváža do zahraničia a svoje výrobky predáva vo viac ako 50 krajinách sveta.

Organizačná štruktúra podniku XY rozčleňuje výrobu a predaj na dve základné skupiny (skupina PVC a skupina Polymérov). Súčasťou skupiny PVC sú technické fólie (PVC), izolačné fólie, podlahové krytiny, profily a granuláty. Do skupiny Polymérov sa zaraďujú tvarované výrobky, paropriepustné fólie a lamináty, vstrekované výrobky, fólie a dosky z PE, EVA a PET, biaxiálne orientované PET fólie a lamináty (BO PET). Podnik má dva výrobné závody, v ktorých zamestnáva viac ako 1 000 zamestnancov. Produkty vyrábané závodom, ktorý sledujeme v tejto bakalárskej práci, nachádzajú uplatnenie najmä v:

- Stavebníctve – podlahové krytiny, PE fólie a dosky, izolačné a PVC fólie,
- Potravinárstvo – PVC obaly ako sú napr. vaničky, kelímky, viečka, PVC fólie, BO PET fólie a lamináty,
- Automobilový priemysel – PVC granulát, fólie na autokoberčky, PVC-P fólie,
- Spotrebný priemysel – PE + PET + EVA fólie a dosky, obrusoviny, vstrekované výrobky,
- Zdravotníctvo – hadičky, špeciálne PVC fólie,
- Odvetvie hygieny – posteľné vložky, paropriepustné fólie a lamináty,
- Galantéria – PE dosky, PVC-P fólie, profily,
- Obuvníctvo – granulát PVC.

5.4 Konkurenti podniku

Podnik XY v súčasnosti nemá na trhu konkurenčné spoločnosti, ktoré by poskytovali produkty s rovnakými charakteristickými vlastnosťami ako nami sledovaný podnik. Za konkurentov však môžeme považovať také spoločnosti, ktoré vyrábajú alebo predávajú jednotlivé skupiny produktov ako podnik XY. Sú to napríklad podlahové krytiny, izolačné a PVC fólie, PVC obaly (kelímky, viečka), obrusoviny, či paropriepustné fólie a lamináty. Pre potreby porovnania výsledkov finančnej analýzy v krátkosti charakterizujem dve spoločnosti, s ktorými budeme podnik XY porovnávať, pretože z hľadiska poskytovania rovnakých skupín produktov ich môžeme považovať za konkurentov.

5.4.1 Konkurenčná spoločnosť A

Spoločnosť A vznikla v Švajčiarsku v roku 1910 a od roku 1993 pôsobí i na českom trhu. Pôsobí v oblasti výroby, predaja a poradenstva špeciálnych produktov určených pre stavebníctvo i priemysel a svojim zákazníkom ponúka širokú škálu zo svojich produktov podláh, izolačných materiálov, tesnení či lepení. V súčasnosti spoločnosť

A pôsobí vo viac ako 80 krajinách sveta a zamestnáva viac ako 12 000 zamestnancov. V roku 2014 sa spoločnosť A umiestnila medzi 10 najlepšimi firmami v prestížnej súťaži o najlepšiu malú a strednú firmu „TOP MSP 2014“.

5.4.2 Konkurenčná spoločnosť B

Konkurenčnú spoločnosť B zaradujeme medzi najväčších výrobcov plastových obalov v Českej i Slovenskej republike. Zaoberá sa výrobou nielen plastových zdravotníckych a potravinárskych obalov ako sú napr. fľašky, dózy, viečka, vaničky, kelímky, ale i výrobou špeciálnych obalov na bytovú chémiu, náterové hmoty a zároveň vyrába i technické diely, ktoré sú dodávané do mnohých významných zahraničných podnikov. Má vlastné výrobné závody v štrnástich krajinách sveta a zamestnáva spolu viac ako 3 400 zamestnancov, z toho skoro 600 zamestnancov v troch samostatných prevádzkach na území ČR.

6 FINANČNÝ ÚSEK SPOLOČNOSTI XY

Na čele ekonomického úseku podniku XY stojí finančný riaditeľ. Pod ním sú štyri odbory, a to odbor účtovníctva, finančný odbor, odbor controllingu a odbor IT.

6.1 Odbor účtovníctva

Odbor účtovníctva má na starosti účtovanie jednotlivých dokladov nákladových stredísk, zaúčtovanie dodávateľských faktúr a na základe výstupov zo mzdového programu účtuje o mesačných mzdách zamestnancov spoločnosti. Výpočtom mzdy sa však nezaobera, pretože to je náplňou práce mzdovej učtárne, ktorá spadá pod personálny úsek spoločnosti. Odbor účtovníctva sa taktiež zaoberá účtovaním o dlhodobom majetku, ktoré má na starosti špecializovaná účtovníčka. Tá účtuje ohľadne majetku, o jeho prírastkoch a úbytkoch, či vedie evidenciu všetkého majetku. Prípravné práce v rámci účtovnej závierky, uzávierkové účtovné operácie a uzavretie účtovných kníh má v spoločnosti na starosti hlavná účtovníčka.

Prijaté účtovné doklady sa zaevidujú v centrále, kde pracujú 3 pracovníčky a ktoré majú na starosti evidovanie prijatej pošty, kontrolu formálnej správnosti účtovného dokladu (úplnosť náležitostí účtovných dokladov podľa zákona o účtovníctve) a ich oskenovanie do systému. Papierovú podobu účtovného dokladu založia do príslušného šanóna pre potreby archivácie a v elektronickej podobe ich odošlú jednotlivým strediskám, kde ich schvaľujú zodpovedné osoby. Vecnú správnosť (či účtovný doklad obsahuje správne a pravdivé údaje, napr. cenu, množstvo...) schvaľuje pred zaúčtovaním účtovného dokladu zodpovedná osoba, ktorá urobila objednávku. Po schválení zodpovednou osobou sa účtovný doklad zaúčtuje prostredníctvom ekonomického informačného systému SAP.

Podnik XY už dva roky využíva elektronickú likvidáciu faktúr pre prijaté (dodávateľské) faktúry, pomocou ktorej sa celý proces spracovania faktúr oproti pôvodnému času pri fyzickom spracovaní o niečo zrýchlil a taktiež sa uľahčilo i vyhľadávanie jednotlivých faktúr, pretože v systéme je vidieť, kto práve s faktúrou pracuje. Vďaka systému má podnik ihneď k dispozícii prehľady, ktoré informujú nielen o stave neschválených faktúr, ale aj o ich sumách a ku každej faktúre je možné pripísať komentár každým pracovníkom, s ktorým príde faktúra do styku. Podnik pracuje s tromi typmi prijatých faktúr, a to s investičnými, materiálovými a režijnými. Pri investičných prijatých faktúrach účtovné oddelenie úzko spolupracuje s investičným oddelením a faktúry vznikajú v súvislosti

s obstaraním majetku. Materiálové prijaté faktúry sa týkajú nákupu surovín či tovaru. Pri tomto type faktúr je veľmi dôležité sledovanie vedľajších obstarávacích nákladov, aby sa započítali do hodnoty tovaru. Medzi režijné prijaté faktúry sa zaraďujú také faktúry, ktoré sa účtujú rovno do nákladov alebo sa účtujú cez časové rozlíšenie (poistné či iné služby platené dopredu). Odoslané (odberateľské) faktúry sa vystavia v ekonomickom informačnom systéme SAP a na základe dohody sa odošlú odberateľom buď v elektronickej podobe na E-mail, ktorý je vedený v systéme v kmeňových dátach, alebo v papierovej podobe odberateľom, ktorí požadujú papierovú podobu faktúry. Vystavené (odberateľské) faktúry má na starosti účtovné oddelenie, sporadicky finančné oddelenie, ak sa vystavená faktúra týka služieb.

Prostredníctvom interných dokladov podnik účtuje v súvislosti so mzdami, opravnými položkami či rezervami. Príjemky a výdajky v papierovej podobe v spoločnosti de facto neexistujú pre operácie so sklado, pretože sa netlačia a existujú len v elektronickej podobe, čím sa tak ušetria náklady podniku. Príjem materiálu na sklad sa uskutočňuje na základe dodacieho listu. V prípade výdaja materiálu zo skladu sa používa žiadanka. Vystavuje ju zamestnanec, ktorý potrebuje materiál alebo zboží zo skladu a schvaľuje ju zodpovedný vedúci príslušného strediska.

6.2 Odbor financií

Odbor financií má na starosti predovšetkým platobný styk (banky + pokladnica). Zaoberá sa taktiež i poistením pohľadávok a majetku, čím sa podnik snaží minimalizovať všetky možné riziká. Pohľadávky spoločnosť poisťuje najčastejšie u väčších odberateľských firiem pri vyššom objeme pohľadávok. V podniku existuje i tzv. budget na poistenie pohľadávok. V súvislosti s ním sa poistenie pohľadávok neviaže na konkrétneho odberateľa, ale na určitú sumu pohľadávky (napr. na 300 tis. Kč). Tieto pohľadávky splňujú určité špecifické kritéria, napr. je u nich kratšia doba splatnosti v porovnaní s ostatnými pohľadávkami rovnakého typu. Podnik poskytuje banke, ktorá poisťuje pohľadávky priebežne v určitých intervaloch informácie napr. o saldách, či platobnej morálke odberateľov. Občas nastane i taká situácia, že banky nechcú niektoré pohľadávky poistiť - jedná sa najmä o tých potencionálnych zákazníkov, u ktorých hrozí riziko nezaplatenia a podnik to v tomto prípade následne rieši individuálne. Úlohou odboru je aj mesačné sledovanie pohľadávok – ako sa vyvíja ich časová štruktúra, sledujú ich splatnosť a vytvárajú podklady pre právnikov na vymáhanie pohľadávok.

Odbor financií sa zaoberá i daniami, napr. daňou z nemovitostí, daňou z prevodu nemovitostí, DPH a riadia cash flow. Plán cash flow vychádza z plánovaného výsledku hospodárenia podniku, ktorý nepriamou metódou upraví o nepeňažné operácie (napr. odpisy, rezervy, opravné položky), doplní ho investíciami, splátkami úverov, poprípade čerpaním úverov (koľko sa bude čerpať) a týmto spôsobom sa zistí potreba peňažných prostriedkov podniku. Podnik využíva forwardy, ktorými sa zaistí proti pohybu zmenných kurzov, aby jej pri zmene cudzej meny (najčastejšie libier) na české koruny nevznikli kurzové straty. Uzatvára zmluvu o nákupe alebo predaji daného množstva cudzej meny (nominálnej čiastky) za pevne stanovený (zaistený) kurz, avšak využívanie forwardov nie je fixne stanovené, rieši sa to priebežne. Odbor financií neustále vyhodnocuje riziká a v prípade očakávaných rizík sa poisť formou menového forwardu. V súčasnosti neuzatvára deriváty, pretože predpokladá, že česká koruna bude oslabovať oproti ostatným menám.

6.3 Oddelenie controllingu

Náplňou controllingu oddelenia v podniku XY je realizácia ekonomických a finančných analýz a rozborov, sledovanie vnútropodnikových analýz a ich následné hodnotenie. Má na starosti reporty, vypracováva podklady pre pravidelné interné rozbor spoločnosti v ekonomickej oblasti, tvorí ročný finančný plán a spolupracuje pri spracovávaní strednodobých a dlhodobých finančných plánov spoločnosti, ktoré následne kontroluje. Ďalšou dôležitou činnosťou controllingu oddelenia je tvorba kalkulácií a ich udržiavanie. Taktiež porovnáva plnenie plánu na jednotlivých úrovniach (stredisko, segment, úsek, produktová skupina) a pri zistení negatívnych odchýlok voči plánu prejednáva s ďalšími úsekmi nápravné opatrenia. Kontrola plánu a plnenia plánovaných ukazovateľov je dôležitá i vzhľadom k systému odmeňovania – na základe plnenia ukazovateľov sa rozhoduje o výplate pohyblivých zložiek miezd (prémii). Odbor controllingu je zodpovedný za vyhodnocovanie prémiových ukazovateľov, teda za zrovnanie skutočnosti a plánu za dané hodnotiace obdobie.

6.3.1 Tvorba finančného plánu

Finančný plán podnik zostavuje na rok dopredu a je pre podnik veľmi dôležitý. Začína sa tvoriť v mesiaci september a pre stanovenie výšky plánu sa vychádza z rôznych podkladov. Jedným z nich je dosiahnutý výsledok hospodárenia za predchádzajúce obdobie a rôzne

prognózy výsledkov pre budúce obdobie (podľa tržnej situácie). Finančný plán sa tvorí na v rôznych úrovniach, najzákladnejšou úrovňou je plán tržieb a nákladov na jednotlivé artikly a plán nákladov a výnosov na jednotlivé hospodárske strediská. Jednotlivé strediská si pre potreby tvorby finančného plánu plánujú náklady a výnosy pre všetky svoje položky.

Na základe naplánovaných nákladových a výnosových položiek sa zostaví za podnik plánovaná súvaha, plánovaný výkaz ziskov a strát a plánovaný výkaz cash flow. Prostredníctvom plánovanej súvahy sa získavajú informácie o tom, pomocou ktorých zložiek majetku podnik XY plánuje vykonávať svoju podnikateľskú činnosť a ako ju plánuje financovať - či z vlastných alebo cudzích zdrojov.

Prostredníctvom plánu výkazu ziskov a strát sa plánuje, ako budú vyzerat' hospodárske výsledky podniku XY v budúcnosti. V rámci finančného plánu podnik XY robí plán tržieb (obchodný plán) pre každé stredisko za jednotlivé výrobné segmenty a k nim sa vytvorí nákladový plán.

Nákladový plán sa skladá z dvoch zložiek:

- Výpočtu materiálových nákladov - kalkulácia materiálu na 1 výrobok, vychádza sa tu z plánovaných cien vstupných surovín a plánovaných jednicových kalkulácií. Jednicové kalkulácie sa skladajú z materiálových, mzdových a režijných nákladov (materiál tvorí cca 60%).
- Rozpočtu režijných nákladov - režijné náklady sa rozpočítajú na jednotlivé strediská, napr. energie, opravy, mzdové náklady. Na jednotlivé výrobky sú režijné náklady následne alokované pomocou tzv. percentuálnej prirážky, ktorá sa vypočíta vzorcom:

$$\% \text{ režijnej prirážky} = \frac{\text{suma plánovaných režijných N na stredisko}}{\text{priame náklady}} \times 100$$

Rozvrhovou základňou pre výpočet režijnej zložky sú teda priame mzdy. Percentuálna prirážka je stanovená na každé výrobné stredisko zvlášť.

Dôležitý je nielen plánovaný výkaz ziskov a strát súhrne za podnik, ale i znalosť plánu na jednotlivé segmenty podniku. Segmenty predstavujú skupinu produktov, ktorá oslovuje na trhu danú oblasť (napr. podlahové krytiny). Plánovaná výkonnosť segmentu je sledovaná v reporte, ktorý sa nazýva manažérska výsledovka segmentu. Následne sa zhrnú všetky výsledovky pre jednotlivé segmenty do jedného sumarizovaného výkazu a získavame tak predpokladaný výsledok hospodárenia, ktorý sa upraví o daň z príjmov.

Takto získame predpokladaný čistý zisk hospodárenia, ktorý je zároveň i ucelenou podobou pre predpokladaný výkaz ziskov a strát, pretože ročný plánovaný výkaz ziskov a strát sa zostavuje nepriamou metódou. Plánovaný výkaz cash flow, ktorý je zostavovaný na mesačnej báze, má podniku XY zaistiť dostatok likvidity a signalizuje podniku, kedy je potrebné vložiť dodatočný kapitál. Všetky tieto výkazy obsahujú údaje za minulé obdobie, výhľad na tento rok a plán na budúci rok. Takto sa vytvorí finančný plán pre celý podnik, ktorý sa následne postúpi k schváleniu.

Za podnik XY finančný plán odsúhlasuje vedenie podniku. Keďže podnik je súčasťou koncernu XX, musí sa výsledný finančný plán odoslať na schválenie i do centrály, ktorá udelí súhlas približne vo februári až marci. Z tohto dôvodu tu dochádza k určitému časovému oneskoreniu, pretože plán sa schváli takmer na konci prvého kvartála v roku, na ktorý by mal byť plán už schválený a podľa ktorého sa malo kontrolovať plnenie plánu. Po odsúhlasení plánu centrálou sa finančný plán stáva záväzným pre všetky strediská a za plnenie určitých častí plánu zodpovedajú konkrétni pracovníci jednotlivých stredísk. Podnik XY má nastavené tzv. prémie ukazovatele, pomocou ktorých ohodnocuje pracovníkov v prípade splnenia plánu (napr. vrcholový management, vedúci pracovníci získajú odmeny za dosiahnutie plánovaného zisku, predajcovia za splnenie plánu tržieb).

6.3.2 Zhodnotenie plnenia finančného plánu

Na nasledujúcej tabuľke môžeme vidieť ukážku podoby výkazu ziskov a strát za rok 2013 pre potreby kontroly plnenia na základe plánovaných a skutočne dosiahnutých ukazovateľov. Výkaz ziskov a strát sa člení na 4 časti:

- ročný plán podniku
- očakávané skutočnosti podniku
- údaje týkajúce sledovania položiek na mesačnej báze – údaje za jeden kalendárny mesiac (plán, skutočnosť, rozdiel)
- celkom za podnik – kumulatívne (plán, skutočnosť, rozdiel)

Tabuľka 2: Ukážka položiek výkazu ziskov a strát pre potreby kontroly plnenia 2013 (vlastné spracovanie na základe interných materiálov podniku XY)

Položka (v tis. Kč)	Roční plán	Oč.skut. 10+2	Prosinec			Kumulativně 2013		
			Plán	Skutečnost	Rozdíl	Plán	Skutečnost	Rozdíl
Tržby za prodej zboží	139 250	140 846	9 808	9 891	83	139 250	155 609	16 359
Náklady vynaložené na prodané zboží	123 110	122 722	8 635	8 601	-34	123 110	136 064	12 954
Obchodní marže celkem	16 140	18 124	1 173	1 290	117	16 140	19 545	3 405
Tržby za vlastní výrobky a služby celkem	2 809 961	2 790 565	206 494	186 743	-19 751	2 809 961	2 830 925	20 964
Změna stavu zásob vlastní činnosti	10 000	48 325	-38 353	-77 275	-38 922	10 000	5 583	-4 417
Aktivace materiálu a zboží	125 685	121 155	7 000	6 759	-241	125 685	123 335	-2 350
Variabilní náklady	2 119 737	2 126 803	139 769	86 055	-53 714	2 119 737	2 129 922	10 185
Hrubá marže	842 049	851 366	36 545	31 462	-5 083	842 049	849 466	7 417
Ostatní výnosy	15 895	25 783	1 500	4 976	3 476	15 895	28 081	12 186
Režijní náklady	559 997	572 903	53 264	46 741	-6 523	559 997	567 882	7 885
Osobní náklady	398 416	396 769	30 533	30 169	-364	398 416	393 933	-4 483
Odpisy	184 352	175 478	15 113	14 726	-387	184 352	174 481	-9 871
VH z provozní činnosti	113 595	128 768	-30 332	-28 510	1 822	113 595	132 110	18 515
Operace s dlouhodobým majetkem	13 056	13 263	1 100	-8 257	-9 357	13 056	4 573	-8 483
Operace s pohledávkami	0	375	0	2 739	2 739	0	3 114	3 114
Operace se zásobami	-1 318	-12 027	-112	-6 538	-6 426	-1 318	-11 831	-10 513
VH z operací s majetkem	11 738	1 611	988	-12 056	-13 044	11 738	-4 144	-15 882
Finanční výnosy	21 167	27 977	1 832	4 978	3 146	21 167	50 010	28 843
Finanční náklady	26 500	36 292	2 203	4 631	2 428	26 500	52 947	26 447
VH z finančních operací	-5 333	-8 315	-371	347	718	-5 333	-2 937	2 396
VH z mimořádných operací	0	0	0	0	0	0	0	0
VH před zdaněním	120 000	122 064	-29 715	-40 219	-10 504	120 000	125 029	5 029
Daň z příjmu za běžnou činnost	15 390	15 390	15 390	17 509	2 119	15 390	17 509	2 119
Daň z příjmů z mimořádné činnosti	0	0	0	0	0	0	0	0
VH za účetní období	104 610	106 674	-45 105	-57 728	-12 623	104 610	107 520	2 910
<i>EBIT = provozní HV</i>	<i>125 333</i>	<i>130 379</i>	<i>-29 344</i>	<i>-40 566</i>	<i>-11 222</i>	<i>125 333</i>	<i>127 966</i>	<i>2 633</i>
<i>Cash EBITDA = EBIT bez odpisů, prodeje maj, OP</i>	<i>297 947</i>	<i>303 043</i>	<i>-15 219</i>	<i>-11 033</i>	<i>4 186</i>	<i>297 947</i>	<i>307 301</i>	<i>9 354</i>

Podnik získané údaje ďalej spracováva, napr. pre potreby syntetického zhodnotenia. Syntetické zhodnotenie predstavuje porovnanie úrovne rôznych ukazovateľov (nielen účtovných). Jedná sa o výber ukazovateľov z výkazu ziskov a strát, z rozvahy, z tržbových ukazovateľov, ďalej sú tu napr. i investície a taktiež základné pomerové ukazovatele. Na základe porovnania plánovaných a skutočne získaných ukazovateľov podnik zisťuje plnenie plánu v percentuálnom vyjadrení a porovnáva ho s minulým rokom. Takto získa informácie o tom, či stanovené ukazovatele boli splnené a ako sa zmenili oproti predchádzajúcemu roku.

Pri zistení negatívnych odchýlok voči plánu odbor controllingu prejednáva nápravné opatrenia s ďalšími úsekmi. Ukážku syntetického zhodnotenia finančného plánu môžeme vidieť na nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 3: Syntetické zhodnotenie niektorých položiek podniku XY pre rok 2013
(vlastné spracovanie na základe interných materiálov podniku XY)

Ukazateľ tis. Kč	Prosinec 2013			Kumulativně 2013			Kumulativně 2012	Kumulativně 2012
	plán	skutečnost	%plnění	plán	skutečnost	%plnění	skutečnost	
Výnosy	190 145	138 021	72,6	3 143 258	3 210 980	102,2	3 039 038	105,7
Náklady	219 860	178 240	81,1	3 023 258	3 085 951	102,1	2 936 968	105,1
Zisk (ztráta) před zdaněním	-29 715	-40 219	x	120 000	125 029	104,2	102 070	122,5
Zisk (ztráta) po zdanění	x	x	x	104 610	107 520	102,8	87 926	122,3
Provozní hospod. výsledek	-29 344	-40 566	x	125 333	127 966	102,1	109 041	117,4
Přidaná hodnota	18 965	16 392	86,4	712 620	708 916	99,5	655 013	108,2
EBITDA (hrubý provozní zisk)	-14 231	-25 840	x	309 685	302 447	97,7	278 556	108,6
Tržby za výrobky, služby a zboží	216 302	196 634	90,9	2 949 211	2 986 534	101,3	2 843 922	105,0
Vývoz za výrobky a zboží	x	127 024	x	x	1 991 324	x	1 922 709	103,6
Dovoz a přijetí	x	98 453	x	x	1 188 181	x	1 045 290	113,7
Investice pořízené	x	43 931	x	x	163 997	x	155 359	105,6
Investice zaplacené*	65 023	95 778	147,3	245 246	194 434	79,3	173 352	112,2
Průměrný počet zaměstnanců (osob)	1 010	1 010	100,0	1 024	1 020	99,6	1 024	99,6
Osobní náklady	30 533	30 169	98,8	398 416	393 933	98,9	392 472	100,4
Mzdové náklady	22 159	21 568	97,3	290 185	286 564	98,8	286 850	99,9
Produktivita práce (příd.hodn./počet prac.) v Kč	18 777	16 230	86,4	695 918	695 016	99,9	639 661	108,7
Majetek (aktiva) celkem *	x	2 319 888	x	2 271 562	2 319 888	102,1	2 181 950	106,3
Rentabilita celk. kapitálu (zisk/pasiva) v %	x	x	x	5,3	5,4	102,0	4,7	115,2
Rentabilita tržeb (zisk/tržby) v %	x	x	x	4,1	4,2	102,9	3,6	116,6
Doba obratu zásob** (zásoby/tržby*365) ve dnech	x	x	x		4,4	0,0	4,7	95,2
Bilanční cash flow (zisk + odpisy - investice)	x	x	x	59 106	105 076	177,8	98 233	107,0
DEBT/EBITDA *(limit max. 0,55)	x	x	x	0,55	1,14	47,9	0,62	54,4

6.3.3 Sledovanie nákladov

Oddelenie controllingu v podniku XY každý mesiac sleduje náklady za jednotlivé strediská i za jednotlivé segmenty výrobkov. Porovnáva skutočne vynaložené náklady za daný mesiac s mesačnými plánovanými nákladmi na dané obdobie na základe čoho zostavujú pracovníci controllingu pravidelné mesačné reporty. Zároveň porovnávajú i stanovený ročný plán nákladov so skutočne vynaloženými nákladmi, ktoré sú kumulované od začiatku roka k príslušnému dátumu zostavenia reportu. Pracovníci controllingu pravidelne sledujú materiálovú náročnosť na dosiahnuté tržby, čo znamená, že sledujú podiel výdajov na spotrebu materiálu a energie k celkovým výnosom a snažia sa udržať optimálnu výšku tohto ukazovateľa. Taktiež sledujú, či je pre podnik výhodnejšie služby nakupovať od dodávateľov alebo ich radšej vyrábať. Na konci roka pracovníci controllingu zistia odchýlky získané pomocou porovnávania plánovaných a skutočne vynaložených nákladov a následne tieto odchýlky vyhodnotia (prečo vznikli, čím to bolo spôsobené). Úlohou manažérov je potom porozumieť príčinám vzniku rozdielov medzi

plánom a skutočnosťou a využiť informácie o odchýlkach ako spätnú väzbu a zdroj poučenia pre budúce rozhodnutia.

Na účte ostatných provozných nákladov sa zachytávajú položky z provoznej oblasti, ktoré sú ojedinelé. Takmer 97% nákladov tvorí poistenie pohľadávok a majetku, zvyšok predstavujú poplatky za znečistenie životného prostredie, výdaje typu technického zhodnotenia, ktoré nespĺňajú stanovený limit pre zaradenie do vstupnej ceny majetku, či výdaje za škodu vzniknutú pri pracovnom úraze alebo chorobe z povolania.

6.3.4 Sledovanie výnosov

Najvýznamnejšie položky na účte ostatných provozných výnosov predstavujú výnosy od poisťovní – všetky poisťné plnenia týkajúce sa majetku či pohľadávok a výnosy zo skonta.

Podnik detailne sleduje tržby za jednotlivé strediskách i za jednotlivé segmenty výrobkov za každý mesiac a porovnáva ich s mesačnými plánovanými výnosmi. Taktiež porovnávajú výnosy kumulované od začiatku roka k príslušnému dátumu zostavenia reportu s ročným plánom. Podnik sleduje vývoj celkových tržieb, štruktúru tržieb za predané vlastné výrobky a služby podľa druhov činnosti a teritoriálnu štruktúru tržieb exportu (koľko sa vyviezlo napr. do Nemecka, Švajčiarska, Veľkej Británie, Turecka...). Všetko sa porovnáva s predchádzajúcim rokom v absolútnej hodnote i v percentuálnom vyjadrení.

V nasledujúcej tabuľke môžeme vidieť celkový vývoj tržieb podniku v sledovanom období.

Tabuľka 4: Vývoj celkových tržieb v sledovaných rokoch
(vlastné spracovanie na základe interných materiálov podniku XY)

Ukazovateľ (v tis. Kč)	2011	2012	2013
Tržby za prodej vlastných výrobků a služeb	2 520 596	2 719 278	2 830 925
Tržby za prodej zboží	129 185	124 644	155 609
Tržby celkem	2 649 781	2 843 922	2 986 534

Ako môžeme vidieť, podnik medziročne zvýšil svoje tržby približne o 143 mil. Kč, t. j. cca o 5%. Na uvedenom náraste sa podieľal významným rastom tržieb segment izolačných fólií a podlahovín. Naopak najväčší pokles u externých tržbách bol zaznamenaný v segmente špeciálnych výrobkov a paropriepustných fólií a laminátov. Štruktúru tržieb

za predané vlastné výrobky a služby u jednotlivých segmentov znázorňuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 5: Štruktúra tržieb za predané vlastné výrobky a služby podľa druhov činností
(vlastné spracovanie na základe interných materiálov podniku XY)

Činnosť (v %)	2011	2012	2013
Podlahové krytiny	16,1	17,9	19,6
Izolačné fólie	22,8	27,2	28,5
Technické fólie	3,9	3,3	3,5
Granulát	2,9	2,1	2,3
Profily	2,9	2,5	2,6
Špeciálne výrobky	21,6	16,3	14,6
Paropriepustné fólie a lamináty	14,9	14,9	13,8
BO PET	14,1	15,3	14,5
Ostatné	0,8	0,5	0,6
Podnik celkom	100	100	100

V nasledujúcej tabuľke môžeme vidieť hodnotu celkových tržieb za rok a celkovú hodnotu tržieb podieľajúcich sa na exporte za rok 2013. Podiel exportu sa v roku 2013 na celkových tržbách dosiahol 66,8%, čo je na úrovni minulého roka. V absolútnej hodnote sa export medziročne zvýšil o 69 mil. Kč.

Tabuľka 6: Štruktúra celkových tržieb za rok 2013 podľa druhu činností
(vlastné spracovanie na základe interných materiálov podniku XY)

	Tržby (v tis. Kč)	Export (v tis. Kč)	Podiel na celkových	
			tržbách	exporte
Podlahové krytiny	592 886	306 264	19,80%	15,40%
Izolačné fólie	886 056	559 803	29,70%	28,10%
Technické fólie	98 497	45 586	3,30%	2,30%
Granulát	64 657	12 752	2,20%	0,60%
Profily	72 955	18 351	2,40%	0,90%
Špeciálne výrobky	423 546	354 416	14,20%	17,80%
Paropriepustné fólie a lamináty	389 968	324 075	13,10%	16,20%
BO PET	439 968	373 452	14,70%	18,70%
Ostatné	18 842	0	0,60%	0%
Podnik celkom	2 986 534	1 994 699	100,00%	100,00%

6.4 Oddelenie IT

Oddelenie IT má na starosti softvér, funkčnosť softvéru a hardvéru, reporty v informačnom systéme a správu databázy. V súvislosti so softvérom rieši úpravy a nastavenia podnikového informačného systému SAP, aby užívatelia dostali všetky informácie, ktoré potrebujú. Čo sa týka hardvéru, oddelenie IT sa zaoberá nastavením počítačov, nákupom počítačov a ich komponentov, ktoré sú nevyhnutné pre fungovanie informačného systému vrátane napr. tlačiarní a skenerov. Taktiež rieši kamerové systémy a ich napojenie na počítače. Pri správe databázy sa zameriava na vnútorný informačný systém, ktorý obsahuje prehľad všetkých zmlúv, kompletne vnútro podnikové smernice spoločnosti a taktiež popis procesu ako sa zavádzajú informácie do systému.

7 FINANČNÁ ANALÝZA

Finančná analýza podniku XY bude obsahovať výsledky a závery hospodárenia za sledované obdobie 2011 – 2013. Údaje za rok 2014 v dobe vypracovania mojej bakalárskej práce neboli k dispozícii, preto tieto informácie nie sú zahrnuté do finančnej analýzy podniku.

7.1 Horizontálna analýza

Horizontálna analýza podniku XY je zhotovená za sledované roky 2011 až 2013 tak ako pre súvahu, tak i pre výkaz ziskov a strát. Tabuľky pre horizontálnu analýzu podniku XY a konkurenčných spoločností sú uvedené v prílohe I až IV.

7.1.1 Horizontálna analýza súvahy

Podnik XY zaznamenal v roku 2011 nárast celkových aktív o 2%, u konkurenčných spoločností naopak vidíme pokles. Skladba stálych aktív sa znížila o 3,80%, pričom najväčší pokles môžeme vidieť u položky DFM o viac ako polovicu. V rámci obežných aktív podnik XY zaznamenáva navýšenie hodnoty celkovo o 11,14%. Najvýraznejšie percentuálne zmeny zaznamenávame najmä u časového rozlíšenia pasív, kde nárast predstavuje až 139 769,23% (v absolútnom vyjadrení o 18,1 mil. Kč) a ďalej pokles u kapitálových fondov o 510,31%. U cudzích zdrojov zaznamenávame nárast o necelých 5% a u bankových úverov a výpomocí vidíme zvýšenie o cca 38,4 mil. Kč. Pasíva spoločnosti A poklesli o 5,36%, u spoločnosti B približne o 3%. V roku 2012 sa hodnota celkových aktív podniku XY oproti predchádzajúcemu roku znížila približne o 30 mil. Kč. Dlhodobý majetok ostal skoro nezmenený, zásoby oproti minulému roku celkovo poklesli cca o 5% a dlhodobé pohľadávky poklesli o viac ako 80%. Spoločnosť A vykazuje pokles aktív o 8,36%, hodnota aktív u spoločnosti B vzrástla o 2,24%. najvýraznejšiu zmenu vidíme u DM, ktorý vzrástol približne o 975%. Na strane pasív, kde celková hodnota poklesla o 1,32% máme možnosť vidieť zmeny vlastného kapitálu, u ktorého sa celková hodnota zvýšila o 2,73% a zmenu cudzích zdrojov v podobe poklesu o 13,32%. Dlhodobé záväzky vzrástli oproti predchádzajúcemu roku o 100%, bankové úvery a výpomoci poklesli približne o 40,5 mil. Kč. V roku 2013 podniku XY vzrástla hodnota celkových aktív o skoro 138 mil. Kč, čo je najviac zo všetkých sledovaných období a to predovšetkým vďaka zvýšeniu obežných aktív. V obežných aktívach môžeme pozorovať v percentuálnom vyjadrení najvýraznejšiu zmenu u položky dlhodobých pohľadávok

o 331,10%, z pohľadu absolútnej zmeny hodnoty to je u položky krátkodobých pohľadávok, ktoré sa zvýšili približne o 72,5 mil. Kč. Hodnota celkových aktív sa u spoločnosti A takmer nezmenila, u spoločnosti B hodnota aktív vzrástla o 4,56%. VK podniku XY poklesol takmer o 95 mil. Kč, výsledok hospodárenia poklesol približne o 117,5 mil. Kč a cudzie zdroje vzrástli s hodnotou 244 mil. Kč o viac ako polovicu oproti roku 2012. Zvýšenie hodnoty cudzích zdrojov bol spôsobený najmä zvýšeným dlhodobých záväzkov o 1 537,23% (17,3 mil. Kč v absolútnom vyjadrení) a zvýšením hodnoty u položky bankových úverov a výpomocí o 172,7 mil. Kč, čo v percentuálnom vyjadrení predstavuje nárast skoro o celých 100%.

7.1.2 Horizontálna analýza výkazu ziskov a strát

V roku 2011 celkové výnosy podniku XY vzrástli o 8,18%, u spoločnosti A takmer o 12% a u spoločnosti B poklesli o 8,41%. Tržby za predaj tovaru (zboží) sa zvýšili u podniku XY takmer o 30%, výkony o necelých 11%. Výraznú zmenu sledujeme u položky zmeny stavu zásob vlastnej činnosti, ktorá poklesla o 952,39%. U celkových nákladov podniku XY vidíme nárast hodnoty o 11,73%, náklady za predaný tovar zvýšili hodnotu o necelých 25% a výkonová spotreba vzrástla o 13,22%, čo u nákladov predstavuje najvýraznejšiu zmenu v absolútnej hodnote (cca 241 mil. Kč). V percentuálnom vyjadrení najvýraznejšiu zmenu (pokles o 1219,56%) predstavuje položka zmena stavu rezerv a OP z dôvodu rozpúšťania rezerv, podobne to je u konkurenčných spoločností, kde u spoločnosti A poklesla hodnota cca o 180% a u spoločnosti B približne o 345%. V roku 2012 u podniku XY vidíme pokles hodnoty cca o 3,5% u položky tržby sa predané zboží, výkony vzrástli približne o 6%. Tržby sa predaj vlastných výrobkov a služieb predstavujú najväčšiu absolútnu zmenu (skoro 199 mil. Kč). Čo sa týka percentuálnej zmeny, tak u všetkých troch spoločností patrí k najvýraznejšej zmene v percentuálnom vyjadrení položka zmena stavu zásob, u podniku XY a spoločnosti A je to i u položky tržby za predaj vlastných výrobkov a služieb. V roku 2013 u podniku XY vzrástli tržby za predaj vlastných výrobkov takmer o 129 mil. Kč, položka zmena stavu zásob vlastnej činnosti poklesla približne o 140%. Tak ako u predchádzajúcich období, i tu vidíme najvýraznejšiu percentuálnu zmenu u položky zmena stavu rezerv, ktorá poklesla o 200,13%. V prípade najvýraznejších percentuálnych zmien u položiek spoločnosti A je situácia podobná ako v roku 2012, spoločnosti B vykazuje okrem toho u nákladových položiek nárast cca o 67% u položky náklady vynaložené na predaný tovar.

7.2 Vertikálna analýza

Vertikálna analýza podniku XY je zhotovená za sledované roky 2011 až 2013 tak ako pre súvahu, tak i pre výkaz ziskov a strát. Tabuľky pre vertikálnu analýzu podniku XY a konkurenčných spoločností sú uvedené v prílohe V až VIII.

7.2.1 Vertikálna analýza súvahy

Dlhodobý majetok u podniku XY v roku 2011 predstavoval 58,05% z celkovej hodnoty aktív, ktorý bol z 56,20% tvorený DHM. Podiel DHM na DM u spoločnosti A predstavuje 48,88%, u spoločnosti B je to o cca 10% menej a významne na štruktúre aktív u spoločnosti B sa podieľa i DFM s hodnotou približne 24%. U obežných aktív podniku XY vidíme najväčšie percentuálne zastúpenie u zásob (21,34%), u krátkodobých pohľadávok (17,76%) a podobne tomu je tak i u konkurenčných spoločností. Od roku 2011 zostala štruktúra zloženia dlhodobého majetku i obežných aktív u všetkých spoločností takmer nezmenená. Pasíva podniku XY tvorí z $\frac{3}{4}$ vlastný kapitál, z toho základný kapitál predstavuje približne 45%. V porovnaní so spoločnosťou A vidíme, že VK sa v sledovaných obdobiach pohybuje v rozmedzí 14% - 23%, pričom ZK predstavuje približne 8% z celkového VK. Spoločnosť B udržiava hodnotu VK na úrovni 50% a ZK tvorí približne 22% celkovej hodnoty VK. Cudzíe zdroje podniku XY v rokoch 2011 a 2012 predstavujú približne 20%, v roku 2013 vidíme nárast CZ takmer na 30% z dôvodu zvýšenia hodnoty u položky bankových úverov a výpomocí. Podiel krátkodobých záväzkov vo všetkých rokoch sa pohybuje okolo 12%. Oproti podniku XY spoločnosť A nevyužíva žiadne bankové úvery k financovaniu a krátkodobé záväzky predstavujú vo všetkých sledovaných rokoch viac ako $\frac{3}{4}$ hodnoty pasív. Krátkodobé záväzky udržiava spoločnosť B na úrovni cca 10% a bankové úvery tvoria približne 30% až 40% celkovej hodnoty pasív v sledovanom období.

7.2.2 Vertikálna analýza výkazu ziskov a strát

Dosiahnuté výnosy podniku XY sú tvorené približne 92% tržbami za predaj vlastných výrobkov a služieb. Tržby za predaj tovaru predstavujú približne 5% a zvyšok tvoria ostatné výnosy, ktoré sa podieľajú cca 3% na celkových výnosoch. Štruktúra dosiahnutých výnosov sa v sledovanom období za podnik XY vôbec nezmenila. Rozdielne je to u spoločnosti A, kde tržby za predaj tovaru v roku 2011 predstavujú takmer 87% a v rokoch 2012 a 2013 sa pohybuje na úrovni 77%. Tržby za predaj vlastných výrobkov

a služieb v roku 2011 predstavuje cca 13%, od roku 2012 sa podieľa približne 20% na celkových výnosoch. U spoločnosti B sa na celkových výnosoch v sledovanom období vo veľkej miere podieľajú tržby za predaj vlastných výrobkov a služieb (cca 85%) a ďalej ostatné výnosy (13%-14%). Podstatnú časť nákladov podniku XY predstavuje výkonová spotreba, ktorá tvorí zhruba 75% celkových nákladov. Podiel osobných nákladov, odpisov a nákladov vynaložených na predaný tovar sa medziročne takmer nezmenil. Náklady na predaný tovar sa podieľajú približne 4% na celkových nákladoch, osobné náklady predstavujú približne 13% a odpisy 6%. U spoločnosti A sa v roku 2011 náklady na predané zboží podieľajú zhruba 60%, v rokoch 2012 a 2013 je to okolo 55%. V roku 2012 vidíme rast ostatných nákladov a výkonovej spotreby približne o 3% a osobných nákladov o 2%, ktoré však v roku 2013 poklesli, zatiaľ čo výkonová spotreba mierne vzrástla. Odpisy za sledované obdobie predstavovali v priemere 4,5% celkových nákladov. Výkonová spotreba spoločnosti B v sledovanom období predstavuje približne 70% celkových nákladov. Podiel osobných nákladov je podobný ako u podniku XY a predstavuje 13%. U spoločnosti B môžeme vidieť najvyšší podiel ostatných nákladov na celkových nákladoch, ktorý medziročne klesá zhruba o 2%. Odpisy tvoria 4% celkových nákladov.

7.3 Pomerová analýza

7.3.1 Ukazovatele zadlženosti

V roku 2011 sa celková zadlženosť podniku XY pohybuje na úrovni 23,27%, v roku 2012 vidíme mierny pokles na 20,44% a v roku 2013 sa celková zadlženosť z dôvodu nárastu cudzích zdrojov zvýšila na 29,76%. U oboch konkurenčných spoločností sa celková zadlženosť v sledovaných rokoch pohybuje v rozmedzí 41% až 86%. Významným ukazovateľom pre banku je miera zadlženosti, ktorá nám ukazuje, do akej miery môžu byť ohrozené nároky veriteľov. Podnik XY vykazuje mieru zadlženosti vo všetkých sledovaných rokoch pod 45%. Spoločnosť A vykazuje mieru zadlženosti omnoho vyššiu, v roku 2013 je miera zadlženosti o viac ako 11-krát vyššia ako u podniku XY. U spoločnosti B sa miera zadlženosti pohybuje na úrovni 70% až 80%.

Pri posudzovaní dlhodobej finančnej rovnováhy sa využíva i ukazovateľ krytia dlhodobého majetku dlhodobým kapitálom. V celom sledovanom období podniku XY nemá problémy s krytím dlhodobého majetku dlhodobým kapitálom, obdobne je tomu tak i u spoločnosti B

v rokoch 2012 a 2013, no spoločnosť A s tým má značné problémy. Podnik XY je taktiež schopný kryť dlhodobý majetok i vlastným kapitálom, takže môžeme hovoriť o finančnej stabilite podniku. Čo sa týka úrokového krytia, tak podnik môže byť pozitívne hodnotený, pretože sa hodnoty úrokového krytia pohybovali vysoko nad doporučeným minimom (hodnota 5) a môžeme povedať, že podnik XY nemá problémy s vytváraním potrebných ziskov na krytie úrokov z pôžičiek a teda si môže zobrať i ďalšie bankové úvery.

Ukazovateľ doby splácania dlhu sa v sledovaných rokoch 2011 – 2013 má kolísavú tendenciu. V roku 2013 výsledok predstavoval približne tri a pol roka, čo znamená, že k splateniu všetkých cudzích zdrojov potrebuje podnik tri a pol násobok ročných provozných CF, u konkurenčných spoločností je to o niečo viac. Na základe všetkých analyzovaných hodnôt ukazovateľov zistujeme, že podnik XY nemá problémy pri splácaní svojich dlhov. Najhoršie z porovnávaných spoločností je na tom konkurenčná spoločnosť A, ktorá vykazuje vysokú hodnotu zadlženosti i mieru zadlženosti a hrozia jej tak problémy so splácaním dlhov.

Tabuľka 7: Ukazovatele zadlženosti podniku XY (vlastné spracovanie)

	2011	2012	2013
Celková zadlženost	23,27%	20,44%	29,76%
Míra zadlženosti	30,65%	25,86%	42,37%
Úrokové krytí	36,67	39,93	76,09
Doba splácaní dlhů	4,45	1,65	3,39
Krytí DM s VK	1,31	1,33	1,24
Krytí DM s dlhodobými zdroji	1,38	1,36	1,27

Tabuľka 8: Ukazovatele zadlženosti spoločností A a B (vlastné spracovanie)

	2011		2012		2013	
	A	B	A	B	A	B
Celková zadlženost	80,96%	46,21%	85,40%	41,83%	77,19%	43,71%
Míra zadlženosti	430,59%	86,79%	584,84%	72,36%	338,45%	78,15%
Úrokové krytí	-1,46	12,86	0,25	19,79	2,66	27,20
Doba splácaní dlhů	-103,26	6,10	29,16	3,48	5,19	3,70
Krytí DM s VK	0,36	0,86	0,27	0,92	0,43	0,93
Krytí DM s dlhodobými zdroji	0,40	0,93	0,28	1,00	0,43	1,00

7.3.2 Ukazovatele rentability

Ukazovatele rentability by mali mať vo vývojovej rade rastúcu tendenciu, avšak podnik XY túto podmienku nespĺňa. V roku 2011 rentabilita tržieb dosahovala 3,69%, v roku 2012 klesla na 3,09% a v roku 2013 zaznamenávame nárast o 0,51% na 3,60%. Spoločnosť A má v rokoch 2011 a 2012 zápornú rentabilitu, v roku 2013 sa rentabilita zvýšila na 4,57%. Rentabilita spoločnosti B sa v sledovaných rokoch pohybuje nad 9% a môžeme teda tvrdiť, že spoločnosť B úspešnejšie podniká ako podnik XY, ktorý by sa mal v tomto smere zlepšiť.

Čo sa týka rentability celkového kapitálu u podniku XY, v roku 2012 môžeme vidieť miernejší pokles u výnosnosti celkového kapitálu o 0,73% oproti predchádzajúcemu roku 2011. V roku 2013 rentabilita celkového kapitálu predstavuje 5,46%, čo znamená, že jedna jednotka aktív pri danej štruktúre vlastných a cudzích zdrojov v roku 2013 je schopná vyprodukovať 5,46% zisku. Konkurenčné spoločnosti z hľadiska produkčnej sily sú na tom lepšie, spoločnosť A má rentabilitu celkového kapitálu 8,73%, u spoločnosti B je to 10,38%.

Ukazovateľ rentability vlastného kapitálu nám predstavuje zhodnotenie vlastného kapitálu – koľko zisku pripadá na 1 jednotku vloženého kapitálu. U podniku XY môžeme vidieť v roku 2012 pokles tohto ukazovateľa z 5,82% na 5,10%, v roku 2013 sa hodnota ukazovateľa zvýšila na 6,60%. Spoločnosť A v prvých rokoch dosahovala záporné hodnoty, v roku 2013 tu vidíme až extrémny nárast na 36,26%. Spoločnosť B má vo všetkých sledovaných rokoch vyššiu hodnotu ukazovateľa ako podnik XY, avšak z roka na rok klesá a v roku 2013 dosahuje hodnoty 15,64%. Pri porovnaní napr. s úrokovou mierou 5,70% pre emitované dlhopisy Českej republiky (2009-2024), ktoré majú dobu splatnosti 15 rokov, môžeme tvrdiť, že podnikanie spoločnosti B prináša vyššiu výnosnosť ako investície do štátnych dlhopisov. U podniku XY to tvrdiť však celkom nemôžeme, pretože vyššiu výnosnosť ako u štátnych dlhopisov dosiahla v rokoch 2011 a 2013 a dosiahnuté hodnoty rentabilit je nutné posudzovať v dlhšom časovom kontexte. Rentabilita investovaného kapitálu u podniku XY v roku 2013 predstavuje 6,45%, čo je v porovnaní zhruba 5-krát menej ako u konkurenčnej spoločnosti A.

Tabuľka 9: Ukazovatele rentability podniku XY (vlastné spracovanie)

	2011	2012	2013
Rentabilita tržieb	3,69%	3,09%	3,60%
Rentabilita celkového kapitálu	5,53%	4,80%	5,46%
Rentabilita vlastního kapitálu	5,82%	5,10%	6,60%
Rentabilita investovaného kapitálu	5,50%	4,97%	6,45%

Tabuľka 10: Ukazovatele rentability spoločností A a B (vlastné spracovanie)

	2011		2012		2013	
	A	B	A	B	A	B
Rentabilita tržieb	-3,38%	9,02%	-3,46%	12,53%	4,57%	10,35%
Rentabilita celkového kapitálu	-4,26%	8,90%	0,81%	11,75%	8,73%	10,38%
Rentabilita vlastního kapitálu	-31,85%	63,09%	-40,50%	17,16%	36,26%	15,64%
Rentabilita investovaného kapitálu	-28,91%	44,96%	-39,28%	15,70%	35,57%	14,57%

7.3.3 Ukazovatele aktivity

Ukazovateľ obratu aktív podniku XY sa v sledovaných obdobiach pohybuje medzi hodnotami 1,20 a 1,30. Doporučená hodnota je minimálne 1 a teda podnik XY spadá s hodnotami ukazateľov do doporučených hodnôt. V roku 2013 obráti podnik XY aktíva 1,29-krát do svojich tržieb. Spoločnosť A nedosahuje ani v jednom zo sledovaných období minimálnu doporučenú hodnotu, spoločnosť B je na tom oproti podniku XY o niečo lepšie, v roku 2013 obráti aktíva do tržieb 1,81-krát. Najlepší obrat dlhodobého majetku vykazuje spoločnosť A i po zohľadnení odpisov a leasingu.

Ani jedna zo spoločností nemá problém s obratom zásob, podnik XY obráti svoje zásoby v priemere 6-krát za rok. V roku 2011 doba obratu zásob u podniku XY predstavuje 64 dní, v roku 2012 sa doba obratu zásob znížila na necelých 57 dní a v roku 2013 pozorujeme nárast o 4 dni (celkovo 61 dní). Situácia u konkurenčných spoločností je iná, u spoločnosti A je priemerná doba obratu za sledované obdobie približne 28 dní, u spoločnosti B je to 42 dní. Obrat pohľadávok je u podniku XY podobný ako u spoločnosti A, obrat pohľadávok spoločnosti B je približne o polovicu menší. Podnik dosiahol najdlhšiu dobu obratu pohľadávok v roku 2013, kedy doba obratu predstavovala cca 58 dní. Podnik XY má so spoločnosťou A približne rovnakú dobu obratu, v porovnaní so spoločnosťou B je to približne o polovicu menej (spoločnosť B má vo všetkých rokoch

dobu obratu nad 100 dní). Pri porovnávaní doby obratu záväzkov a doby obratu pohľadávok zistujeme, že u podniku XY je vo všetkých sledovaných rokoch doba obratu pohľadávok kratšia ako doba obratu záväzkov. V roku 2013 bola doba obratu pohľadávok 58 dní a doba obratu záväzkov bola len 37 dní, čo nie je pre podnik veľmi výhodné, pretože cieľom podniku by mala byť snaha dosiahnuť čo najnižšiu dobu obratu pohľadávok (aby mal čo najrýchlejšie zaplatené) a dobu obratu záväzkov mať dlhšiu ako dobu obratu pohľadávok. Z tohto hľadiska je na tom lepšie spoločnosť A, ktorá má dobu obratu záväzkov cca o 100 dlhšiu, ako dobu obratu pohľadávok.

Tabuľka 11: Ukazovatele aktivity podniku XY (vlastné spracovanie)

	2011	2012	2013
Obrat aktiv	1,20	1,30	1,29
Obrat DM	2,06	2,20	2,28
Obrat zásob	5,62	6,38	5,93
Obrat pohľadávok	6,42	7,22	6,26
Obrat záväzků	9,46	11,19	9,78
Doba obratu tržeb	300,4	276,20	279,64
Doba obratu DM	174,39	164,00	158,17
Doba obratu zásob	64,10	56,46	60,70
Doba obratu pohľadávok	56,11	49,83	57,50
Doba obratu záväzků	38,06	32,17	36,80

Tabuľka 12: Ukazovatele aktivity spoločností A a B (vlastné spracovanie)

	2011		2012		2013	
	A	B	A	B	A	B
Obrat aktiv	1,77	0,77	1,71	0,51	1,81	0,85
Obrat DM	3,40	1,25	3,14	1,26	3,44	1,40
Obrat zásob	13,60	9,23	10,44	8,17	14,30	8,08
Obrat pohľadávok	5,89	2,91	7,05	3,07	6,1	3,29
Obrat záväzků	2,24	12,01	2,01	6,94	2,36	10,34
Doba obratu tržeb	203,01	464,99	210,57	712,42	199,09	425,86
Doba obratu DM	105,78	289,10	114,57	286,25	104,58	256,57
Doba obratu zásob	26,46	39,00	34,49	44,19	25,17	44,56
Doba obratu pohľadávok	61,13	123,79	51,10	117,19	59,04	109,28
Doba obratu záväzků	160,96	29,98	178,86	51,85	152,79	34,82

7.3.4 Ukazovatele likvidity

U podniku XY ukazovatele bežnej likvidity vykazujú uspokojivé hodnoty, pretože spadajú do doporučených hodnôt, ktoré sú u bežnej likvidity 1,5 – 2,5. U konkurenčných spoločností je však situácia odlišná, ukazovatele u spoločnosti A sú nízko pod hodnotou 0,65, u spoločnosti B sa ukazovatele v sledovaných rokoch pohybujú okolo hodnoty 1. Pohotová likvidita podniku XY v rokoch 2011 a 2012 dosahovala doporučené hodnoty, no v roku 2013 môžeme vidieť pokles na 0,74, čím sa spoločnosť dostala pod hranicu odporúčaných hodnôt. Konkurenčné spoločnosti ani v jednom zo sledovaných období nedosiahli uspokojivé hodnoty, takže nie sú schopné uhradiť svoje záväzky bez nutnosti rozpredania svojich zásob. Ukazovateľ hotovostnej likvidity sa u podniku XY v sledovaných rokoch pohybuje pod doporučenými hodnotami z dôvodu pomerne malého množstva hotovosti. Podobne tomu je tak i u konkurenčných spoločností. Podnik XY je v rokoch 2011 a 2012 finančne stabilný, pretože podiel čistého pracovného kapitálu na obežných aktívach sa pohybuje v rozmedzí 40% – 60%, v roku 2013 pozorujeme značný pokles oproti predchádzajúcemu obdobiu. Konkurenčné spoločnosti ani zďaleka nespádajú do tohto rozmedzia, v mnohých prípadoch dosahujú záporné hodnoty. Podiel ČPK na aktívach u podniku XY dosahuje doporučené hodnoty (30% - 50%) v roku 2013, u konkurenčných spoločností ani v jednom zo sledovaných období.

Tabuľka 13: Ukazovatele likvidity podniku XY (vlastné spracovanie)

	2011	2012	2013
Běžná likvidita	2,22	2,19	1,54
Pohotová likvidita	1,04	1,07	0,74
Hotovostní likvidita	0,09	0,10	0,03
ČPK na obežných aktívech	54,90%	54,35%	34,96%
ČPK na aktívech	22,83%	21,95%	15,10%

Tabuľka 14: Ukazovatele likvidity spoločností A a B (vlastné spracovanie)

	2011		2012		2013	
	A	B	A	B	A	B
Běžná likvidita	0,59	0,90	0,53	1,01	0,62	1,00
Pohotová likvidita	0,39	0,50	0,34	0,55	0,41	0,73
Hotovostní likvidita	0,05	0,07	0,05	0,04	0,06	0,09
ČPK na obežných aktívech	-68,48%	-10,66%	-87,76%	1,39%	-62,42%	-0,03%
ČPK na aktívech	-32,23%	-4,02%	-39,70%	0,52%	-29,50%	-0,01%

7.3.5 Ostatné pomerové ukazovatele

Pridaná hodnota na zamestnanca u podniku XY v sledovaných obdobiach z roka na rok rastie a v poslednom roku zaznamenávame u podniku nárast z 640,29 tis. Kč na 695,70 tis. Kč. Podobne tomu je tak i u spoločnosti A, spoločnosť B v roku 2013 zaznamenáva oproti roku 2012 značný pokles. Podiel tržieb na zamestnanca v podniku XY každoročne rastie, v roku 2013 predstavuje podiel tržieb na jedného zamestnanca takmer 3 mil. Kč. Výkony na zamestnanca majú taktiež každoročne rastúci charakter, v roku 2013 pripadajú výkony na jedného zamestnanca približne 2,9 mil. Kč. Osobné náklady rastú spolu s rastom zamestnancov tak ako u podniku XY, tak i u konkurenčných spoločností a podiel osobných nákladov na tržbách v roku 2013 je vo všetkých spoločnostiach na úrovni 13%. Odpisy na tržbách u podniku XY majú vyššie percentuálne zastúpenie ako u konkurenčných spoločností a podiel odpisov na pridanej hodnote v roku 2013 u podniku XY predstavuje 25%, pričom u spoločnosti A je to 18% a u spoločnosti B 17%. Nákladové úroky na pridanej hodnote sa pohybujú v rokoch 2012 a 2013 u podniku XY pod úrovňou 1%, u konkurenčnej spoločnosti A je to 9% a u spoločnosti B sa nákladové úroky na pridanej hodnote podieľajú 2%. Veľký rozdiel u výkonovej spotreby na tržbách vidíme u podniku XY a spoločnosti A, kde rozdiel tvorí cca 50%. Výkonová spotreba na tržbách podniku XY je takmer rovnaká ako u spoločnosti B, kde sa výkonová spotreba na tržbách pohybuje okolo 75%. Čo sa týka podielu nákladov a tržieb, posledné dva roky u podniku XY a spoločnosti B sú totožné (104%), spoločnosť A vykazuje 96%.

Tabuľka 15: Ostatné pomerové ukazovatele podniku XY (vlastné spracovanie)

Ukazovateľ (v tis. Kč)	2011	2012	2013
Pridaná hodnota/Počet zamestnanců	632,76	640,29	695,70
Tržby/Počet zamestnanců	2681,96	2779,98	2930,85
Výkony/Počet zamestnanců	2709,97	2768,72	2905,78
Osobní náklady/Počet zamestnanců	371,15	383,65	386,59

Tabuľka 16: Ostatné pomerové ukazovatele spoločností A a B (vlastné spracovanie)

Ukazovateľ (v tis. Kč)	2011		2012		2013	
	A	B	A	B	A	B
PH/Počet zamestnanců	1055,23	923,1	1164,42	1013,77	1364,31	930,59
Tržby/Počet zamestnanců	6927,63	3764,83	6007,21	3870,34	6381,98	4149,11
Výkony/Počet zamestnanců	877,65	3705,1	1303,54	3844,75	1342,5	4085,3
Osobní N/Počet zamestnanců	827,73	510,01	863,53	502,97	797,75	523,97

Tabuľka 17: Ostatné pomerové ukazovatele podniku XY (vlastné spracovanie)

	2011	2012	2013
Přidaná hodnota/Výnosy	21,47%	21,48%	22,00%
Osobní náklady/Tržby	13,84%	13,80%	13,19%
Odpisy/Tržby	5,96%	5,96%	5,84%
Odpisy/Přidaná hodnota	25,25%	25,88%	24,61%
Nákladové úroky/Přidaná hodnota	0,53%	0,40%	0,23%
Výkonová spotřeba/Tržby	78,04%	77,08%	76,06%
Náklady/Tržby	106,18%	104,16%	104,29%
VH před zdaněním/Přidaná hodnota	19,03%	15,58%	17,64%

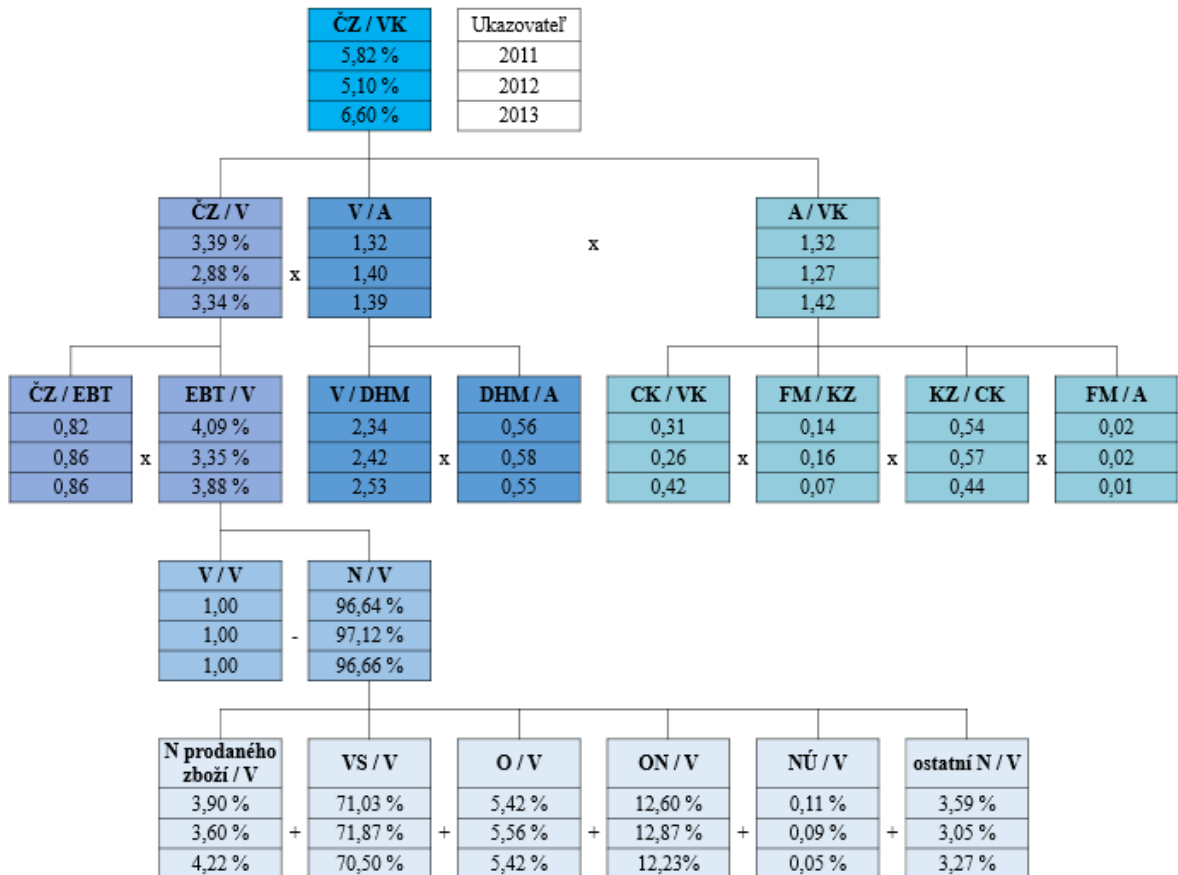
Tabuľka 18: Ostatné pomerové ukazovatele spoločností A a B (vlastné spracovanie)

	2011		2012		2013	
	A	B	A	B	A	B
Přidaná hodnota/Výnosy	15,02%	21,00%	18,78%	22,42%	21,16%	19,58%
Osobní N/Tržby	11,95%	13,55%	14,37%	13,00%	12,50%	12,63%
Odpisy/Tržby	4,52%	4,14%	5,32%	4,22%	3,83%	3,89%
Odpisy/Přidaná hodnota	29,68%	16,90%	27,46%	16,12%	17,91%	17,35%
NÚ/Přidaná hodnota	10,81%	3,65%	9,67%	2,86%	8,51%	2,01%
Výkonová spotřeba/Tržby	22,74%	74,14%	25,98%	73,27%	24,12%	76,26%
Náklady/Tržby	104,78%	107,75%	106,71%	104,32%	96,43%	104,22%
EBT/Přidaná hodnota	-26,62%	43,22%	-7,23%	53,79%	14,08%	52,76%

7.4 Du Pontov rozklad

Na zvyšovanie výnosnosti vlastného kapitálu sa používa finančná páka, rentabilita tržieb a obrat celkových aktív. U podniku XY môžeme rentabilitu vlastného kapitálu hodnotiť na základe návratnosti kapitálu pozitívne, i keď v roku 2012 zaznamenávame zníženie rentability vlastného kapitálu približne o 0,60%. Veľký rozdiel u rentability tržieb v sledovaných rokoch nezaznamenávame a môžeme povedať, že sa takmer nezmenili (v roku 2012 je síce pokles, ale nepresahuje hodnotu 1%), no napriek tomu tieto hodnoty ukazovateľa prispievajú k vyššej hodnote ROE. Obrat aktív sa v roku 2011 pohybuje v hodnotách 1,30 - 1,40, v roku 2013 vidíme pokles obratu aktív oproti predchádzajúcemu roku, čo je spôsobené zvýšením hodnoty celkových aktív. Finančná páka sa v rokoch 2011 a 2012 pohybuje okolo hodnoty 1,3, v roku 2013 nastal nárast na 1,42. Zvyšovanie ukazovateľa finančnej páky v roku 2013 zapríčiňuje nárast cudzích zdrojov a teda ROE je

zvyšované i finančnou pákou. Ďalšie rozklady finančnej páky predstavuje napr. miera zadlženosti, ktorá je významným nástrojom bánk pre posúdenie klienta. Zvýšenie miery zadlženosti v roku 2013 je zapríčinená rastom cudzích zdrojov a ďalšie zvýšenie zadlženosti spoločnosti by mohlo prispieť k zvýšeniu rentability vlastného kapitálu. U okamžitej likvidity spoločnosť v roku 2013 dosahuje nižšie čísla, čo je spôsobené poklesom krátkodobého finančného majetku.

Obrázok 2: Du Pontov rozklad podniku XY (vlastné spracovanie)

8 ZÁVEREČNÉ ZHRNUTIE A ODPORÚČANIA

Podnik XY patrí medzi popredných spracovateľov plastov v strednej Európe a svojim zákazníkom ponúka široké spektrum produktov. V súčasnosti nemá na trhu konkurenčné spoločnosti, ktoré by poskytovali produkty s rovnakými charakteristickými vlastnosťami, avšak za konkurentov môžeme považovať také spoločnosti, ktoré vyrábajú alebo predávajú jednotlivé skupiny produktov ako podnik XY. Finančný úsek podniku XY sa skladá z odboru účtovníctva, odboru financií, odboru controllingu a odboru IT. Tieto odbory sú nielen medzi sebou veľmi dobre prepojené, ale i s ostatnými oddeleniami v spoločnosti (napr. s personálnym oddelením) a vedúcimi pracovníkmi.

Využitie controllingu pre finančné riadenie v podniku XY je podľa môjho názoru na dobrej a dostačujúcej úrovni a v podniku má controlling široké využitie. Na základe výsledku hospodárenia a rôznych prognóz do budúcnosti podnik každý rok zostavuje finančný plán na nasledujúce účtovné obdobie pre jednotlivé artikly, hospodárske strediská i pre celý podnik. Jediné, čo by som mohla u tvorby finančného plánu vytknúť je jeho schvaľovací proces, pretože u spoločnosti dochádza pri odsúhlasovaní k časovému oneskoreniu. Finančný plán je tak schválený takmer na konci prvého kvartála v roku, na ktorý by mal byť plán už schválený a podľa ktorého sa malo kontrolovať plnenie plánu, avšak toto podnik z dôvodu schvaľovania zo strany centrály veľmi neovplyvní. Odbor controllingu mesačne sleduje náklady a výnosy za jednotlivé strediská i za jednotlivé segmenty výrobkov a kontroluje plnenie plánu. Pri zistení negatívnych odchýlok voči plánu odbor controllingu prejednáva nápravné opatrenia s ďalšími úsekmi. U podniku XY by som vyzdvihla skutočnosť nastavenia pohyblivých zložiek miezd (prémii) za splnenie plánu, vďaka čomu sú zamestnanci motivovaní k vyššiemu podávaniu výkonnosti v rámci plnenia plánu. Taktiež pozitívne hodnotím u podniku poistenie pohľadávok, čím kryje riziká nezaplatenia pohľadávok odberateľmi. Podnik XY už dva roky využíva elektronickú likvidáciu faktúr na spracovanie prijatých faktúr. Osobne si myslím, že tento spôsob spracovania dokladov je pre spoločnosť veľkým prínosom. Nielen, že sa ušetrí čas pri spracovaní účtovných dokladov a skvalitní sa schvaľovací proces, ale znížia sa i náklady napr. na kopírovanie, priestory archívu či urýchlenie spätného vyhľadávania informácií.

Vertikálna analýza podniku XY ukázala, že v spoločnosti prevláda podiel dlhodobého hmotného majetku (najmä budovy a samostatne movitý majetok). Dôvodom je technická

náročnosť výroby, ktorá spôsobila, že dlhodobý hmotný majetok sa podieľa približne 55% na celkovej majetkovej štruktúre vo všetkých sledovaných rokoch. Významné položky v obežnom majetku predstavujú zásoby a krátkodobé pohľadávky a pomer stálych a obežných aktív sa v sledovaných obdobiach výrazne nemenil. Podnik sa nakláňa k využívaniu vlastných zdrojov podnikania, v roku 2013 je hodnota vlastného kapitálu viac ako 70%. Cudzie zdroje, ktoré v roku 2013 predstavovali necelých 30%, vzrástli oproti predchádzajúcemu roku približne o 9% najmä z dôvodu navýšenia hodnoty u položky bankových úverov a výpomocí. Keďže vlastné zdroje financovania sú spravidla drahšie ako cudzie, mal by sa podnik XY snažiť využívať viac cudzích zdrojov na financovanie, čím by ušetril náklady na kapitál.

Podnik sa usiluje dlhodobo udržiavať nízku celkovú zadlženosť, dokonca i pod doporučenou hranicou, ktorá je 40% - 60%. Neustále zvyšuje hodnotu svojho vlastného kapitálu, čím znižuje mieru zadlženosti a taktiež si dobre vedie u úrokového krytia, čo hodnotím pozitívne. Spoločnosť v roku 2013 by bola schopná pokryť 76-násobok úrokových nákladov, čím je pre banku vhodným klientom. Podnik využíva vlastný kapitál na krytie obežných aktív a tak dáva prednosť finančnej stabilite pred výnosom. Vlastníci spoločnosti uprednostňujú konzervatívnu stratégiu financovania a je mierne prekapitalizovaný.

Na základe analýzy likvidity som zistila, že podnik nemá nedostatok hotovosti a môže dôjsť k ohrozeniu jeho činnosti. Môže nastať totiž situácia, kedy podnik bude potrebovať viac peňažných prostriedkov ako obvykle (napr. v dôsledku zvýšenia cien surovín, platobnej neschopnosti odberateľov), preto odporúčam podniku odstrániť nedostatok hotovosti či už znížením výdavkov alebo zvýšením príjmov. Peňažné prostriedky podnik môže zvýšiť napr. rýchlejšim inkasom pohľadávok, požičaním si peňazí v banke, či zvýšením základného kapitálu, ktorý tvorí približne 45% celkových pasív. Podiel čistého pracovného kapitálu na aktívach podniku XY dosahuje v roku 2013 doporučené hodnoty (30%-50%).

Čo sa týka rentability podniku, tak tá sa pohybuje okolo 6%. V rokoch 2011 a 2013 dosiahla vyššiu výnosnosť ako u štátnych dlhopisov (doba splatnosti 15 rokov, úroková miera 5,70%). Podnik by sa mal snažiť udržať hodnotu rentability vlastného kapitálu niekoľko percent na touto úrovni, čím zabezpečí vlastníkovi vyššiu výnosnosť ako pri investíciách do štátnych dlhopisov. Zvýšiť by ju mohol napr. zvýšením prémie pre predajcov a podporiť tým väčší predaj svojich produktov alebo znížením hodnoty

vlastného kapitálu (napr. do peňažných prostriedkov, čím by sa odstránil problém s likviditou a nedostatkom finančných prostriedkov).

Podnik vo všetkých sledovaných obdobiach nemá problém s obratom aktív ani s obratom zásob, v roku 2013 obráti svoje zásoby v priemere 6-krát za rok. Podnik by sa mal snažiť o čo najnižšiu dobu obratu pohľadávok a dobu obratu záväzkov mať dlhšiu ako dobu obratu pohľadávok, avšak ani v jednom zo sledovaných období toto nedosahuje. Dlhšia doba obratu pohľadávok predstavuje väčšiu potrebu peňažných prostriedkov, o čom sme sa presvedčili pri analýze likvidity, ktorá dosahuje nízke hodnoty. Odbor financií v podniku by mal zrýchliť dobu obratu pohľadávok a predĺžiť dobu obratu záväzkov. Vzhľadom na to, že riadenie pohľadávok v podniku XY prebieha na dobrej úrovni zo strany odboru financií (sledovanie a poisťovanie pohľadávok, príprava podkladov na vymáhanie pohľadávok), mohol by to podnik dosiahnuť lepším dohodnutím zmluvných podmienok týkajúcich sa inkasa pohľadávok (skrátene doby splatnosti) či lepším dohodnutím obchodných podmienok s dodávateľmi (predĺženie doby splatnosti).

Ak by som mala zhodnotiť využitie účtovných informácií v analyzovanom podniku XY s ohľadom na finančnú analýzu a používanie controllingu podniku, tak si myslím, že podnik dostatočne využíva účtovné informácie pre potreby finančného riadenia. Pokiaľ by využil hore uvedené odporúčania týkajúce sa finančnej analýzy, mohla by sa jeho finančná situácia ešte zlepšiť.

ZÁVER

Cieľom tejto bakalárskej práce bolo zistiť možnosti využitia účtovných informácií v podniku, navrhnúť prípadné zmeny a odporúčenie v danej oblasti. Prácu som rozdelila na teoretickú a praktickú časť.

V teoretickej časti som sa zaoberala štúdiom literárnych zdrojov a na základe poznatkov som opísala právnu úpravu účtovníctva, účtovné výkazy a užívateľov účtovných výkazov. Následne som charakterizovala ukazovatele, ktoré sa využívajú pri zostavovaní finančnej analýzy, definovala som pojem controlling, jeho úlohy a stručne som definovala i manažérske účtovníctvo a jeho vzťah ku controllingu. Z dôvodu rozsiahleho obsahu náplne controllingových úloh som sa v bakalárskej práci zamerala na finančné plánovanie, jeho zásady, postup zostavovania finančného plánu a finančnú kontrolu.

V praktickej časti, ktorej bolo cieľom aplikovať teoretické poznatky na konkrétny podnik XY, som predstavila podnik XY, charakterizovala odvetvie, do ktorého podnik spadá a opísala vývoj podniku od histórie až po súčasnosť a jej konkurentov. Následne som opísala náplň práce jednotlivých odborov, ktoré spolu tvoria finančný úsek podniku a v rámci controllingového odboru som sa zamerala na tvorbu finančného plánu, sledovanie nákladov a výnosov v danom podniku. Pri realizácii finančnej analýzy som použila účtovné výkazy 2011 až 2013 podniku XY i jeho konkurenčných spoločností a dosiahnuté výsledky z finančnej analýzy podniku XY som porovnala buď s doporučenými hodnotami pre daný ukazovateľ alebo s výsledkami konkurenčných spoločností.

Na záver práce som zhodnotila prednosti a nedostatky stávajúceho finančného riadenia spoločnosti a navrhla som možnosti zlepšenia. Dúfam, že zistené poznatky prostredníctvom tejto bakalárskej práce budú pre podnik užitočné.

ZOZNAM POUŽITÉJ LITERATURY

ČESKO. Zákon č. 563/21991 ze dne 31. prosince 1991 o účetnictví. In: Sběrka zákonů České republiky. 1991, částka 107, s. 2802-2810. Dostupný také z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=39611&fulltext=&nr=563~2F1991&part=&name=&rpp=15#local-content>

FREIBERG, František. 1996. *Finanční controlling: Koncepce finanční stability firmy*. 1.vyd. Praha: Management Press, 199 s. ISBN 80-859-4303-4.

HAKALOVÁ, Jana. 2012. *Účetnictví podnikatelských subjektů*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 105 s. Series of economics textbooks. ISBN 978-802-4829-050.

HRDÝ, Milan a Michaela KRECHOVSKÁ. 2009. *Finance podniku*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 179 s. ISBN 978-80-7357-492-5.

HRDÝ, Milan a Michaela KRECHOVSKÁ. 2013. *Podnikové finance v teorii a praxi*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 267 s. ISBN 9788074780110.

JIRÁSEK, Jaroslav. 2003. *Strategie: umění podnikatelských vítězství*. 2. vyd. Praha: Professional Publishing, 183 s. ISBN 8086419460.

KISLINGEROVÁ, Eva a Jiří HNILICA. 2008. *Finanční analýza: krok za krokem*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, xiii, 135 s. C.H. Beck pro praxi. ISBN 978-80-7179-713-5.

KNÁPKOVÁ, Adriana, Drahomíra PAVELKOVÁ a Karel ŠTEKER. 2013. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 2. rozš. vyd. Praha: Grada, 236 s. Prosperita firmy. ISBN 978-80-247-4456-8.

KOVALÍKOVÁ, Hana. 2011. *Vnitřní směrnice pro podnikatele: obsahuje vzory 37 vnitřních směrnic, přílohou je CD pro tvorbu vnitřních směrnic*. 9. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 351 s. Účetnictví (Anag). ISBN 978-807-2636-556.

KOVANICOVÁ, Dana. 2004. *Jak porozumět světovým, evropským, českým účetním výkazům*. Vyd. 1. Praha: Polygon, iii, 284, [13] s. ISBN 80-727-3095-9.

KOVANICOVÁ, Dana. 2012. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. 20. aktualiz. vyd. Praha: Polygon, ix, 412 s. :. ISBN 978-80-7273-169-5.

KRÁL, Bohumil. 2010. *Manažerské účetnictví*. 3., dopl. a aktualiz. vyd. Praha: Management Press, 660 s. ISBN 978-80-7261-217-8.

KRÁLOVÁ, Irena. 2009. *Finanční analýza: pro střední a vyšší hotelové školy*. 1. vyd. Praha: Fortuna, 128 s. ISBN 978-80-7373-060-4.

LANDA, Martin. 2008a. *Finanční a manažerské účetnictví podnikatelů*. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 324 s. ISBN 978-80-87071-85-4.

LANDA, Martin. 2008b. *Základy účetnictví*. Vyd. 1. Ostrava: Key Publishing, 254 s. Ekonomie (Key Publishing). ISBN 978-80-87071-86-1.

MANN, Rudolf a Elmar MAYER. 1992. *Controlling - metoda úspěšného podnikání*. Vyd. 1. Překlad Antonín Brčák. Praha: Průmysl a obchod, 358 s. ISBN 8085603209.

MAREK, Petr. 2006. *Studijní průvodce financemi podniku*. Vyd. 1. Praha: Ekopress, 624 s. ISBN 80-861-1937-8.

MRKVIČKA, Josef. 2006. *Finanční analýza. 2.*, přeprac. vyd. Praha: ASPI, 228 s. ISBN 80-735-7219-2.

MUNZAR, Vladimír. 2002. *Účetnictví I.* 3.dopl.a přepr. vyd. Praha: Bilance, 399 s. ISBN 80-863-7117-4.

MÜLLEROVÁ, Libuše. 2013. *Auditing pro manažery, aneb, Proč a jak se ověřuje účetní závěrka*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 175 s. ISBN 978-80-7357-988-3.

PASEKOVÁ, Marie. 2007. *Účetní výkazy v praxi*. 1. vyd. Praha: Kernberg, 210 s. Praxe (Kernberg). ISBN 978-80-903962-6-5.

PODNIK XY. 2011-2013. *Interné materiály*.

POPESKO, Boris, Eva VEJMĚLKOVÁ a Petra ŠKODÁKOVÁ. 2008. *Manažerské účetnictví*. Vyd. 1. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 161 s. ISBN 978-80-7318-702-6.

RŮČKOVÁ, Petra. 2011. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 143 s. Finanční řízení. ISBN 978-80-247-3916-8.

SEDLÁČEK, Jaroslav. 2004. *Účetnictví podnikatelů po vstupu do Evropské unie*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, xiii, 273 s. ISBN 80-717-9859-2.

SEDLÁČEK, Jaroslav. 2005a. *Účetnictví pro manažery*. 1. vyd. Praha: Grada, 226 s. ISBN 80-247-1195-8.

- SEDLÁČEK, Jaroslav. 2005b. *Základy finančního účetnictví*. Vyd. 1. Praha: Ekopress. ISBN 80-861-1995-5.
- SEDLÁČEK, Jaroslav. 2011. *Finanční analýza podniku*. 2., aktualiz. vyd. Brno: Computer Press, v, 152 s. ISBN 978-80-251-3386-6.
- STROUHAL, Jiří. 2012. *Účetnictví 2012: velká kniha příkladů*. Brno: Computer Press, sv. ISBN 9788026500087.
- SVOBODOVÁ, Jaroslava. 2012. *Účtová osnova, české účetní standardy: pro některé vybrané účetní jednotky : 181 postupů účtování 2012*. Olomouc: Anag, 527 s. Účetnictví (Anag). ISBN 9788072637386.
- SYNEK, Miloslav. 2011. *Manažerská ekonomika*. 5., aktualiz. a dopl. vyd. Praha. ISBN 978-80-247-3494-1.
- ŠEBESTÍKOVÁ, Viola. 2013. *Účetnictví podnikatelských subjektů*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 207 s. Series of economics textbooks. ISBN 978-802-4831-411.
- ŠTEKER, Karel a Milana OTRUSINOVÁ. 2013. *Jak číst účetní výkazy: základy českého účetnictví a výkaznictví*. 1. vyd. Praha: Grada, 264 s. Prosperita firmy. ISBN 978-80-247-4702-6.
- TUČEK, David a Roman ZÁMEČNÍK. 2007. *Řízení a hodnocení výkonnosti podnikových procesů v praxi*. Vyd. 1. Vo Zvolene: Technická univerzita vo Zvolene, 173 s., [30] s. příl. ISBN 978-80-228-1796-7.
- VALACH, Josef. 1999. *Finanční řízení podniku*. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Ekopress, 324 s. ISBN 80-861-1921-1.
- VOLLMUTH, Hilmar J. *Controlling - nový nástroj řízení*. 2. upr. vyd. Překlad Jiří Vysušil. Praha: Profess Consulting, [1999]., 136 s. Poradce controllingu. ISBN 8085235544.
- WILD, John J. 2008. *Financial accounting: information for decisions*. 4th ed. Boston: McGraw-Hill. ISBN 978-007-3043-753.

ZOZNAM POUŽITÝCH SYMBOLOV A SKRATIEK

A	Aktíva
CF	Cash flow
CK	Cudzí kapitál
CZ	Cudzí zdroje
ČPK	Čistý pracovný kapitál
ČZ	Čistý zisk
DFM	Dlhodobý finančný majetok
DHM	Dlhodobý hmotný majetok
DM	Dlhodobý majetok
DNM	Dlhodobý nehmotný majetok
EBIT	Výsledok hospodárenia pred úrokmi a zdanením
EBT	Výsledok hospodárenia pred zdanením
FM	Finančný majetok
KBÚ	Krátkodobé bankové úvery
KFM	Krátkodobý finančný majetok
KZ	Krátkodobé záväzky
N	Náklady
NÚ	Nákladové úroky
O	Odpisy
OA	Obežné aktíva
ON	Osobné náklady
PH	Pridaná hodnota
ROA	Rentabilita celkových aktív
ROE	Rentabilita vlastného kapitálu

ROI	Rentabilita vloženého kapitálu
ROS	Rentabilita tržieb
T	Tržby
V	Výnosy
VK	Vlastný kapitál
VS	Výkonová spotreba
VH	Výsledok hospodárenia
ZK	Základný kapitál

ZOZNAM OBRÁZKOV

Obrázok 1: Základné vzťahy medzi účtovnými výkazmi.....	16
Obrázok 2: Du Pontov rozklad podniku XY	59

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka 1: Usporiadanie položiek v súvahe.....	17
Tabuľka 2: Ukážka položiek výkazu ziskov a strát pre potreby kontroly plnenia 2013	43
Tabuľka 3: Syntetické zhodnotenie niektorých položiek podniku XY pre rok 2013	44
Tabuľka 4: Vývoj celkových tržieb v sledovaných rokoch	45
Tabuľka 5: Štruktúra tržieb za predané vlastné výrobky a služby podľa druhov	46
Tabuľka 6: Štruktúra celkových tržieb za rok 2013 podľa druhu činností	46
Tabuľka 7: Ukazovatele zadlženosti podniku XY	52
Tabuľka 8: Ukazovatele zadlženosti spoločností A a B	52
Tabuľka 9: Ukazovatele rentability podniku XY	54
Tabuľka 10: Ukazovatele rentability spoločností A a B.....	54
Tabuľka 11: Ukazovatele aktivity podniku XY	55
Tabuľka 12: Ukazovatele aktivity spoločností A a B	55
Tabuľka 13: Ukazovatele likvidity podniku XY	56
Tabuľka 14: Ukazovatele likvidity spoločností A a B.....	56
Tabuľka 15: Ostatné pomerové ukazovatele podniku XY.....	57
Tabuľka 16: Ostatné pomerové ukazovatele spoločností A a B.....	57
Tabuľka 17: Ostatné pomerové ukazovatele podniku XY.....	58
Tabuľka 18: Ostatné pomerové ukazovatele spoločností A a B.....	58

ZOZNAM PRÍLOH

- P I: Horizontálna analýza súvahy podniku XY
- P II: Horizontálna analýza súvahy konkurenčných spoločností
- P III: Horizontálna analýza výkazu ziskov a strát podniku XY
- P IV: Horizontálna analýza výkazu ziskov a strát konkurenčných spoločností
- P V: Vertikálna analýza súvahy podniku XY
- P VI: Vertikálna analýza súvahy konkurenčných spoločností
- P VII: Vertikálna analýza výkazu ziskov a strát podniku XY
- P VIII: Vertikálna analýza výkazu ziskov a strát konkurenčných spoločností

PRÍLOHA P I: HORIZONTÁLNA ANALÝZA SÚVAHY PODNIKU XY

	Zmena 11/10		Zmena 12/11		Zmena 13/12	
	v tis. Kč	v %	v tis. Kč	v %	v tis. Kč	v %
AKTIVA CELKEM	43 417	2,00%	-29 177	-1,32%	137 938	6,32%
Dlouhodobý majetek	-50 667	-3,80%	11 932	0,93%	16 656	1,29%
DNM	-2 651	-21,54%	-3 371	-34,91%	-1 021	-16,25%
DHM	-11 716	-0,93%	15 303	1,23%	17 687	1,41%
DFM	-36 300	-53,63%	0	0,00%	0	0,00%
Oběžná aktiva	92 575	11,14%	-42 424	-4,59%	120 302	13,65%
Zásoby	102 568	27,78%	-25 719	-5,45%	57 522	12,90%
Dlouhodobé pohledávky	-12 985	-39,02%	-17 016	-83,84%	10 860	331,10%
Krátkodobé pohledávky	29 356	8,08%	-2 317	-0,59%	72 506	18,57%
KFM	-26 364	-40,31%	2 628	6,73%	-20 586	-49,40%
Časové rozlišení	1 509	68,37%	1 315	35,39%	980	19,48%

	Zmena 11/10		Zmena 12/11		Zmena 13/12	
	v tis. Kč	v %	v tis. Kč	v %	v tis. Kč	v %
PASIVA CELKEM	43 417	2,00%	-29 177	-1,32%	137 938	6,32%
Vlastní kapitál	1 398	0,08%	45 788	2,73%	-94 936	-5,51%
Základní kapitál	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Kapitálové fondy	-14 350	-510,31%	10 060	-87,19%	-724	48,99%
Rezervní fond	9 004	19,14%	5 010	8,94%	3 664	6,00%
VH minulých let	78 209	18,15%	40 493	7,95%	-117 470	-21,37%
VH běžného účetního období	-71 465	-42,25%	-9 775	-10,01%	19 594	22,28%
Cizí zdroje	23 849	4,86%	-68 547	-13,32%	244 370	54,80%
Rezervy	-2 479	-10,81%	-3 109	-15,21%	3 075	17,74%
Dlouhodobé závazky	0	0,00%	1 128	100,00%	17 340	1537,23%
Krátkodobé závazky	-12 145	-4,15%	-26 008	-9,28%	51 160	20,13%
BÚ a výpomoci	38 473	21,93%	-40 558	-18,96%	172 795	99,69%
Časové rozlišení	18 170	139769,23%	-6 418	-35,30%	-11 496	-97,71%

**PRÍLOHA P II: HORIZONTÁLNA ANALÝZA SÚVAHY
KONKURENČNÝCH SPOLOČNOSTÍ**

	Zmena 11/10		Zmena 12/11		Zmena 13/12	
	A	B	A	B	A	B
AKTIVA CELKOM	-5,36%	-2,71%	-8,36%	2,24%	0,45%	4,56%
Dlouhodobý majetek	-9,13%	-89,98%	-4,31%	975,71%	-3,02%	0,08%
DNM	-41,90%	1026,70%	-43,87%	-27,03%	98,87%	-16,17%
DHM	-5,61%	2,10%	-1,70%	1,01%	-6,86%	1,72%
DFM	0,00%	6,95%	0,00%	7,64%	0,00%	-2,31%
Oběžná aktiva	0,11%	-12,16%	-11,91%	0,21%	4,91%	11,98%
Zásoby	-0,67%	-18,34%	15,17%	18,45%	-22,49%	12,59%
Dlouhodobé pohledávky	60,07%	-22,83%	-100,00%	-13,91%	100,00%	-98,50%
Krátkodobé pohledávky	1,82%	-6,98%	-17,31%	5,14%	11,04%	44,36%
KFM	-28,40%	26,26%	7,63%	-43,92%	8,32%	144,08%
Časové rozlišení	-36,46%	-7,85%	-61,39%	-21,25%	-37,30%	98,38%

	Zmena 11/10		Zmena 12/11		Zmena 13/12	
	A	B	A	B	A	B
PASIVA CELKEM	-5,36%	-2,71%	-8,36%	2,24%	0,45%	4,56%
Vlastní kapitál	-24,16%	0,42%	-28,83%	11,01%	56,89%	1,15%
Základní kapitál	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Kapitálové fondy	0,00%	14,43%	0,00%	-70,15%	0,00%	-54,63%
Rezervní fond	0,00%	-1,46%	0,00%	-5,31%	0,00%	5,42%
VH minulých let	-27,91%	4,24%	-36,16%	-14,75%	-51,27%	-1,43%
VH běžného účetního období	-6,59%	4,92%	-9,48%	45,20%	-240,48%	-7,83%
Cizí zdroje	0,41%	-6,07%	-3,62%	-7,45%	-9,20%	9,25%
Rezervy	164,56%	-40,33%	-78,20%	10,06%	-1,28%	29,62%
Dlouhodobé závazky	0,00%	16,40%	0,00%	17,62%	0,00%	-0,81%
Krátkodobé závazky	-1,07%	-31,37%	-1,82%	80,77%	-9,25%	-25,01%
BÚ a výpomoci	0,00%	-0,40%	0,00%	-23,77%	0,00%	23,69%
Časové rozlišení	0,00%	-4,49%	0,00%	-32,99%	0,00%	6,67%

PRÍLOHA P III: HORIZONTÁLNA ANALÝZA VÝKAZU ZISKOV A STRÁT PODNIKU XY

	Zmena 11/10		Zmena 12/11		Zmena 13/12	
	v tis. Kč	v %	v tis. Kč	v %	v tis. Kč	v %
Tržby za prodej zboží	28 627	28,47%	-4 541	-3,52%	30 965	24,84%
Výkony	254 613	10,51%	154 947	5,79%	128 588	4,54%
- Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	179 168	7,65%	198 682	7,88%	111 647	4,11%
- Změna stavu zásob vlastní činnosti	59 467	-952,39%	-67 925	-127,62%	20 285	-137,97%
- Aktivace	15 978	18,23%	24 190	23,34%	-3 344	-2,62%
Ostatní výnosy	-63 217	-37,66%	-11 591	-11,08%	12 389	13,31%
VÝNOSY	220 023	8,18%	138 815	4,77%	171 942	5,64%
Náklady vynaložené na prodané zboží	22 384	24,53%	-3 780	-3,33%	26 214	23,86%
Výkonová spotřeba	241 403	13,22%	124 342	6,01%	79 436	3,62%
Nákladové úroky	-479	-12,56%	-713	-21,38%	-957	-36,50%
Odpisy DNM a DHM	23 770	17,72%	11 631	7,37%	4 966	2,93%
Osobní náklady	24 520	7,17%	25 779	7,03%	1 461	0,37%
Změna stavu rezerv a OP	-14 903	-1219,56%	-15 523	591,35%	36 319	-200,13%
Ostatní náklady	-12 467	-10,45%	6 854	6,42%	4 909	4,32%
NÁKLADY	295 284	11,73%	148 590	5,28%	152 348	5,14%

PRÍLOHA P IV: HORIZONTÁLNA ANALÝZA VÝKAZU ZISKOV A STRÁT KONKURENČNÝCH SPOLOČNOSTÍ

	Zmena 11/10		Zmena 12/11		Zmena 13/12	
	A	B	A	B	A	B
Tržby za prodej zboží	7,79%	82,81%	-19,45%	-47,52%	4,24%	70,35%
Výkony	51,13%	24,87%	51,33%	5,52%	2,99%	10,67%
- Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	55,88%	25,09%	42,34%	5,59%	14,07%	11,07%
- Změna stavu zásob vlastní činnosti	-84,75%	-13,73%	2680,13%	-11,49%	-163,00%	-107,57%
- Aktivace	0,00%	-100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Ostatní výnosy	7,51%	-65,59%	22,66%	5,41%	1,70%	-1,36%
VÝNOSY	11,80%	-8,41%	-10,04%	4,61%	3,93%	9,48%
Náklady vynaložené na prodané zboží	12,15%	70,95%	-20,31%	-47,53%	1,88%	66,24%
Výkonová spotřeba	11,62%	43,77%	0,95%	3,30%	-1,35%	16,21%
Nákladové úroky	32,38%	-14,08%	0,60%	-12,28%	3,04%	-32,76%
Odpisy DNM a DHM	34,05%	-0,21%	4,03%	6,56%	-23,58%	2,87%
Osobní náklady	-5,34%	3,75%	6,29%	0,29%	-7,62%	8,50%
Změna stavu rezerv a OP	-179,73%	-345,42%	-434,76%	-103,69%	-77,19%	-56,26%
Ostatní náklady	-17,43%	-70,12%	172,80%	-10,63%	-82,08%	-11,14%
NÁKLADY	11,13%	-9,38%	-10,02%	1,21%	-3,99%	11,56%

PRÍLOHA P V: VERTIKÁLNA ANALÝZA SÚVAHY PODNIKU XY

	2011		2012		2013	
AKTIVA CELKEM	2 211 127	100,00%	2 181 950	100,00%	2 319 888	100,00%
Dlouhodobý majetek	1 283 600	58,05%	1 295 532	59,37%	1 312 188	56,56%
DNM	9 655	0,44%	6 284	0,29%	5 263	0,23%
DHM	1 242 562	56,20%	1 257 865	57,65%	1 275 552	54,98%
DFM	31 383	1,42%	31 383	1,44%	31 383	1,35%
Oběžná aktiva	923 811	41,78%	881 387	40,39%	1 001 689	43,18%
Zásoby	471 780	21,34%	446 061	20,44%	503 583	21,71%
Dlouhodobé pohledávky	20 296	0,92%	3 280	0,15%	14 140	0,61%
Krátkodobé pohledávky	392 694	17,76%	390 377	17,89%	462 883	19,95%
KFM	39 041	1,77%	41 669	1,91%	21 083	0,91%
Časové rozlišení	3 716	0,17%	5 031	0,23%	6 011	0,26%

	2011		2012		2013	
PASIVA CELKEM	2 211 127	100,00%	2 181 950	100,00%	2 319 888	100,00%
Vlastní kapitál	1 678 429	75,91%	1 724 217	79,02%	1 629 281	70,23%
Základní kapitál	1 027 000	46,45%	1 027 000	47,07%	1 027 000	44,27%
Kapitálové fondy	-11 538	-0,52%	-1 478	-0,07%	-2 202	-0,09%
Rezervní fond	56 041	2,53%	61 051	2,80%	64 715	2,79%
VH minulých let	509 225	23,03%	549 718	25,19%	432 248	18,63%
VH běžného účetního období	97 701	4,42%	87 926	4,03%	107 520	4,63%
Cizí zdroje	514 515	23,27%	445 968	20,44%	690 338	29,76%
Rezervy	20 445	0,92%	17 336	0,79%	20 411	0,88%
Dlouhodobé závazky	0	0,00%	1 128	0,05%	18 468	0,80%
Krátkodobé závazky	280 177	12,67%	254 169	11,65%	305 329	13,16%
Bankovní úvěry a výpomoci	213 893	9,67%	173 335	7,94%	346 130	14,92%
Časové rozlišení	18 183	0,82%	11 765	0,54%	269	0,01%

PRÍLOHA P VI: VERTIKÁLNA ANALÝZA SÚVAHY KONKURENČNÝCH SPOLOČNOSTÍ

	2011		2012		2013	
	A	B	A	B	A	B
AKTIVA CELKEM	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Dlouhodobý majetek	52,11%	62,17%	54,41%	62,94%	52,53%	60,25%
DNM	3,23%	0,11%	1,98%	0,08%	3,92%	0,07%
DHM	48,88%	38,08%	52,43%	37,62%	48,61%	36,60%
DFM	0,00%	23,97%	0,00%	25,24%	0,00%	23,58%
Oběžná aktiva	47,06%	37,72%	45,24%	36,98%	47,25%	39,60%
Zásoby	13,04%	8,39%	16,38%	9,72%	12,64%	10,46%
Dlouhodobé pohledávky	3,22%	8,62%	0,00%	7,26%	2,83%	0,10%
Krátkodobé pohledávky	26,89%	18,00%	24,27%	18,51%	26,83%	25,56%
KFM	3,91%	2,71%	4,59%	1,49%	4,95%	3,48%
Časové rozlišení	0,83%	0,10%	0,35%	0,08%	0,22%	0,15%

	2011		2012		2013	
	A	B	A	B	A	B
PASIVA CELKEM	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Vlastní kapitál	18,80%	53,24%	14,60%	57,81%	22,81%	55,93%
Základní kapitál	7,48%	23,16%	8,16%	22,66%	8,13%	21,67%
Kapitálové fondy	0,00%	-10,61%	0,00%	-10,01%	0,00%	-1,34%
Rezervní fond	0,75%	2,45%	0,82%	2,27%	0,81%	2,29%
VH minulých let	16,56%	31,26%	11,54%	32,97%	5,60%	24,57%
VH běžného účetního období	-5,99%	6,99%	-5,91%	9,92%	8,27%	8,75%
Cizí zdroje	81,20%	46,21%	85,40%	41,83%	77,19%	43,71%
Rezervy	1,91%	0,20%	0,45%	0,22%	0,45%	0,27%
Dlouhodobé závazky	0,00%	1,77%	0,00%	2,04%	0,00%	1,93%
Krátkodobé závazky	79,29%	6,45%	84,94%	11,40%	76,75%	8,18%
Bankovní úvěry a výpomoci	0,00%	37,79%	0,00%	28,18%	0,00%	33,33%
Časové rozlišení	0,00%	0,55%	0,00%	0,36%	0,00%	0,36%

PRÍLOHA P VII: VERTIKÁLNA ANALÝZA VÝKAZU ZISKOV A STRÁT PODNIKU XY

	2011		2012		2013	
	v tis. Kč	v %	v tis. Kč	v %	v tis. Kč	v %
Tržby za prodej zboží	129 185	4,44%	124 644	4,09%	155 609	4,83%
Výkony	2 677 451	91,97%	2 832 398	92,86%	2 960 986	91,90%
- Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	2 520 596	86,58%	2 719 278	89,15%	2 830 925	87,86%
- Změna stavu zásob vlastní činnosti	53 223	1,83%	-14 702	-0,48%	5 583	0,17%
- Aktivace	103 632	3,56%	127 822	4,19%	124 478	3,86%
Ostatní výnosy	104 643	3,59%	93 052	3,05%	105 441	3,27%
VÝNOSY	2 911 279	100,00%	3 050 094	100,00%	3 222 036	100,00%
Náklady vynaložené na prodané zboží	113 630	4,04%	109 850	3,71%	136 064	4,37%
Výkonová spotřeba	2 067 837	73,49%	2 192 179	74,01%	2 271 615	72,94%
Nákladové úroky	3 335	0,12%	2 622	0,09%	1 665	0,05%
Odpisy DNM a DHM	157 884	5,61%	169 515	5,72%	174 481	5,60%
Osobní náklady	366 693	13,03%	392 472	13,25%	393 933	12,65%
Změna stavu rezerv a OP	-2 625	-0,09%	-18 148	-0,61%	18 171	0,58%
Ostatní náklady	106 824	3,80%	113 678	3,84%	118 587	3,81%
NÁKLADY	2 813 578	100,00%	2 962 168	100,00%	3 114 516	100,00%

